

Όλγα ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ. : (ηχητικό 180510_0107S12)

Απομαγνητοφώνηση από Σταυρούλα Χριστουλάκη (29/3/21)

Συνεντεύκτρια : Νάσση Σιαφάκα (ΝΣ), Βασιλική Σιαφάκα (ΒΣ)

Σύλια Ράντου (ΣΡ)

Αφηγήτρια: Όλγα Στεφανίδου (ΟΣ)

[Γίνεται συζήτηση για τα διαδικαστικά της συνέντευξης.]

0:02:09

(ΝΣ) Γειά σας κυρία Όλγα Στεφανίδου....

(ΟΣ) Καλώς ορίσατε...

[...είμαστε απ' την Ομάδα Προφορικής Ιστορίας του Δήμου Χαλανδρίου, η κυρία Σύλια Ράντου και εγώ που με λένε Αθανασία, Νάσση ή Νάσια Σιαφάκα και ευχαριστούμε πολύ που δεχτήκατε να μιλήσετε.

(ΟΣ) Εντάξει! Χαρά μου είναι, έχω και 'γω λίγη παρέα τώρα!

(ΝΣ) Ωραία!

00:02:31 Η ιστορία της οικογένειας

(ΝΣ) Λοιπόν, θα ξεκινήσουμε, θα μας πείτε το όνομά σας για να καταγραφεί, όνομα, επώνυμο....

(ΟΣ) Όλγα Στεφανίδου.

(ΝΣ) Πού γεννηθήκατε;

(ΟΣ) Εδώ στο Χαλάντρι.

(ΝΣ) Και πότε;

(ΟΣ) Το 1932. [Ακατάληπτο] ...σκέτη! [Γελάει]

(ΝΣ) Τώρα είστε συνταξιούχος. Τι επάγγελμα κάνατε, θα μας μιλήσετε μετά για τη δουλειά...

(ΟΣ) Ναι, εντάξει! Δούλευα σε μια πολυεθνική εταιρία στο λογιστήριο.

(ΝΣ) Ωραία. Τώρα, τα ονόματα των γονιών, μαμά, πώς..., τον μπαμπά σας...

(ΟΣ) Ράντζα-Αναστασία, τη λέγανε.

(ΝΣ) Ναι, το επώνυμο;

(ΟΣ) Ήταν Ναζάρ, δεν ήταν ελληνικό!

(ΝΣ) Στεφανίδου το...

(ΟΣ) Το Στεφανίδου ήταν του πατέρα μας.

(ΝΣ) Του πατέρα και το γένος είπαμε;

(ΟΣ) Ναζάρ!

(ΝΣ) Ναζάρ. Θα μας πείτε μετά για την καταγωγή και την προέλευση της οικογένειας.

(ΟΣ) Μα αφού αυτό ήταν το γένος της, της μαμάς μου.

(ΝΣ) Της μητέρας, ναι παραπάνω, λέω, πράγματα για τη μαμά. Από πού κατάγεται ο πατέρας. Να ξεκινήσουμε απ' τον πατέρα. Από πού....

(ΟΣ) Μικρασιάτης ήτανε. Τώρα ακριβώς λεπτομέρειες δεν ξέρω.

(ΝΣ) Από ποια πόλη... από ποιο χωριό...

(ΟΣ) Από την Μερσίνα, από την Μερσίνα!

(ΝΣ) Απ' τη Μερσίνα

(ΟΣ) Αλλά ακριβώς λεπτομέρειες δεν ξέρω!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Γιατί πέθανε πολλά χρόνια, ήμασταν παιδιά και δεν ξέρω λεπτομέρειες.

(ΝΣ) Πότε;

(ΟΣ) ... για τον πατέρα μας. Δεν ξέρω πολλές λεπτομέρειες.

(ΝΣ) Πόσο χρονών ήσασταν όταν πέθανε ο πατέρας σας;

(ΟΣ) ... ούτε έχω φωτογραφίες του.

(ΝΣ) Ναι, ε;

(ΟΣ) Ούτε έχω φωτογραφία του. Δυστυχώς!

(ΝΣ) Μάλιστα. Και η μητέρα από πού;

(ΟΣ) Εκείνη αγωνίστηκε, δούλεψε, ήξερε κι έραβε...

(ΝΣ) Από πού ήταν εκείνη; Από πού ήταν η καταγωγή της;

(ΟΣ) Ήτανε από τους Αγίους Τόπους, από τη Βηθλεέμ.

(ΝΣ) Απ' τη Βηθλεέμ.

(ΟΣ) Ναι.

(ΝΣ) Πώς βρεθήκαν αυτοί οι δυο;

(ΟΣ) Ε! Βρέθηκε τώρα... [Γελάει]

(ΝΣ) Έτσι την ιστορία, δηλαδή....

(ΟΣ) Η ιστορία της ζωής της δικής της...

(ΝΣ) Τώρα που μιλήσαμε λίγο έχει πολύ ενδιαφέρον!

(ΟΣ) ... βρέθηκε ... τότες οι άνθρωποι με το διωγμό από δω, από κει, βρέθηκε!

(ΝΣ) Θα μας πεις λίγο για την οικογένεια;

(ΟΣ)... και βρέθηκε εδώ, στο Χαλάνδρι.

(ΝΑ) Για την οικογένεια της μητέρας εκεί και τις περιπέτειές της;

(ΟΣ) Οι περιπέτειές της ήτανε ότι... [Βήχει] ...έκανε δύο γάμους, ο ένας γάμος έγινε εκεί από έλληνα, ο οποίος ήτανε πολύ μεγάλος...

(ΝΣ) Ο πατέρας της;

(ΟΣ) Ο πατέρας της ήταν αιχμάλωτος στους Φράγκους και η μάνα της είχε πεθάνει από τον τοκετό του μικρότερου αδερφού της. Στον τοκετό. Και είχε μείνει ορφανή από τη μάνα από τεσσάρων χρονών. Ο πατέρας της, λοιπόν, για να την μεγαλώσει, την έβαλε στις καλόγριες. Και εκεί έμαθε, λοιπόν, ξένες γλώσσες, μορφώθηκε, έμαθε οικοκυρικά, να ράβει, έκανε πολλά πράγματα...

(ΝΣ) Ήταν από κάποια «καλή» όπως λέμε οικογένεια.

(ΟΣ) Ναι! Όταν λοιπόν....

(ΝΣ) Τον πατέρα της γιατί τον είχανε...

(ΟΣ) Τον πατέρα της, τότε, δεν ξέρω τι. Ήτανε αιχμάλωτος στου Φράγκους. Έτσι μας είχε πει η ίδια. Δεν ξέρω λεπτομέρειες. Όταν

(ΝΣ) Απ' τη Βηθλεέμ.

(ΟΣ) Ναι.

(ΝΣ) Πώς βρεθήκαν αυτοί οι δυο;

(ΟΣ) Ε! Βρέθηκε τώρα... [Γελάει]

(ΝΣ) Έτσι την ιστορία, δηλαδή....

(ΟΣ) Η ιστορία της ζωής της δικής της...

(ΝΣ) Τώρα που μιλήσαμε λίγο έχει πολύ ενδιαφέρον!

(ΟΣ) ... βρέθηκε ... τότες οι άνθρωποι με το διωγμό από δω, από κει, βρέθηκε!

(ΝΣ) Θα μας πεις λίγο για την οικογένεια;

(ΟΣ)... και βρέθηκε εδώ, στο Χαλάνδρι.

(ΝΣ) Για την οικογένεια της μητέρας εκεί και τις περιπέτειές της;

(ΟΣ) Οι περιπέτειές της ήτανε ότι... [Βήχει] ...έκανε δύο γάμους, ο ένας γάμος έγινε εκεί από έλληνα, ο οποίος ήτανε πολύ μεγάλος...

(ΝΣ) Ο πατέρας της;]

(ΟΣ) Ο πατέρας της ήταν αιχμάλωτος στους Φράγκους και η μάνα της είχε πεθάνει από τον τοκετό του μικρότερου αδερφού της. Στον τοκετό. Και είχε μείνει ορφανή από τη μάνα από τεσσάρων χρονών. Ο πατέρας της, λοιπόν, για να την μεγαλώσει, την έβαλε στις καλόγριες. Και εκεί έμαθε, λοιπόν, ξένες γλώσσες, μορφώθηκε, έμαθε οικοκυρικά, να ράβει, έκανε πολλά πράγματα...

(ΝΣ) Ήταν από κάποια «καλή» όπως λέμε οικογένεια.

(ΟΣ) Ναι! Όταν λοιπόν....

(ΝΣ) Τον πατέρα της γιατί τον είχανε...

(ΟΣ) Τον πατέρα της, τότε, δεν ξέρω τι. Ήτανε αιχμάλωτος στου Φράγκους. Έτσι μας είχε πει η ίδια. Δεν ξέρω λεπτομέρειες. Όταν λοιπόν εκείνος βγήκε απ' την αιχμαλωσία, ήρθε και βλέπει το παιδί του παντρεμένο μ' ένα παιδί στην αγκαλιά.

(ΝΣ) Ηλικία;

(ΟΣ) Λέει...

(ΝΣ) Πολύ νέα..

(ΟΣ) Ήτανε μικρή, δέκα τεσσάρων χρονών. Και δεν καταλάβαινε ότι παντρευότανε, είχε χαρά που θα φορέσει άσπρα, λέει. Αυτός ήτανε πολύ μεγάλος, ήτανε σαράντα πέντε χρονών, της τον δώσανε, ούτε ήξερε ότι παντρεύεται και τι πρέπει να κάνει, και λοιπά, κι όταν ήρθε ο πατέρας της απ' την αιχμαλωσία, λέει «Πού είναι η Ράμζα;» Του λένε «Παντρεύτηκε!» «Το παιδί μου...» λέει «... το παντρέψατε μικρό, πού μένει τώρα;» Και πάει να τη βρει και βλέπει, λοιπόν, το παιδί του, δέκα πέντε χρονών, μ' ένα μωρό στην αγκαλιά. «Ε, πού είναι ο άντρας σου;» Λέει «Τώρα θα έρθει.» Και έρχεται και τον βλέπει, ένας άνθρωπος μεγαλύτερος από κείνονε. Γιατί ήτανε σαράντα πέντε χρονών, ο παππούς μας ήτανε νεώτερος. Τέλος πάντων... δεν ξέρω τι, πώς ζήσανε εκεί και λοιπά, γίνεται η Μικρασιατική καταστροφή, επειδή αυτός ήτανε Έλληνας, έπρεπε να τον ακολουθήσει. Τον ακολούθησε και ήρθανε στο Χαλάντρι. Μείνανε στις παράγκες, που είναι η Παπαρρηγοπούλου, την ξέρεις την Παπαρρηγοπούλου;

(ΝΣ) Ναι, ναι, ναι.

(ΟΣ) Σ' αυτό το δρόμο, τρία σπίτια πριν από την Καλογρέζης, δεξιά.

(ΝΣ) Εκεί ήτανε η παράγκα τους.

(ΟΣ) Εκεί ήτανε η παράγκα που τους δώσανε. Ναι. Έμεινε εκεί, αυτός λοιπόν, εδώ όταν ήρθε, είχε και τρεις κόρες, που δεν το ήξερε η μάνα μου, δεν της το είχε πει, από κάποιον άλλο γάμο. Η μικρότερη κόρη του περνούσε τη μάνα μου ένα χρόνο. Και αυτή, λοιπόν, ήτανε παντρεμένη και είχε πάει στη Λάρισα. Με το διωγμό, τότε. Θέλησε ο πατέρας της να πάνε στη Λάρισα, να δει την κόρη του. Να μην... μένουνε εκεί. Δεν ξέρω τι έγινε εκεί, κι εκεί πεθαίνει ο ίδιος, είχε κάνει μαζί του τέσσερα παιδιά, κάθε χρόνο και παιδί... Είχε κάνει, λοιπόν, τέσσερα παιδιά, εκεί πεθαίνει ο ίδιος. Πεθαίνει και το ένα το αγόρι, το τρίτο αγόρι είχε

πεθάνει έξι μηνών, οπότε δεν την έκαψε πολύ τη μάνα μου αυτό, και έμεινε η ίδια τώρα με δυο παιδιά. Την αδελφή μου τη μεγάλη που έχουμε εμείς, και τον αδερφό μου που εμείς δεν ξέραμε ότι ήμασταν ετεροθαλή αδέρφια. Δεν το ξέραμε. Λοιπόν, και έμεινε εκεί τώρα μόνη της, πώς να... Και ο γαμπρός της, επειδή ήτανε μορφωμένος, πήγε στην Κοινότητα εκεί και τους λέει αυτό κι αυτό συμβαίνει και την έστειλαν πίσω στο Χαλάντρι.

00:08:23 Ο δεύτερος γάμος της μητέρας με Χαλαντραίο. Το μαγαζί του πατέρα της ο οποίος έφτιαχνε παπούτσια

Έρθε λοιπόν και μένανε εδώ. Στο Χαλάντρι, στην Παπαρρηγοπούλου. Ακριβώς απέναντι ήτανε το μαγαζί του πατέρα μου. Έφτιαχνε παπούτσια.

(ΝΣ) Υπήρχαν μαγαζιά στον πρώτο Συνοικισμό;

(ΟΣ) Ο πρώτος που είχε το μαγαζί που 'φτιαχνε παπούτσια, ήταν ο πατέρας μας.

(ΝΣ) Ακριβώς στον Παλιό Συνοικισμό.

(ΟΣ) Στον Παλιό, στην Παπαρρηγοπούλου. Επί της Παπαρρηγοπούλου. Λοιπόν... εκεί γνωριστήκανε με την μάνα μου...

(ΝΣ) Πού ήτανε το μαγαζί, σε μια παράγκα ή ήτανε....

(ΟΣ) Δεν θυμάμαι εγώ το μαγαζί.

(ΝΣ) Λέω μήπως...

(ΟΣ) Ήμουνά πολύ...

(ΝΣ) Πάντως έζησες εκεί στην...

(ΟΣ) Μέχρι τριών χρονών.

(ΝΣ) Μέχρι τριών χρονών.

(ΟΣ) Μέχρι τριών χρονών ήντουσαν εκεί.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Γι' αυτό δεν θυμάμαι αυτές τις λεπτομέρειες.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Το μόνο που..., όπως μας τα 'πε, εκεί ήτανε το μαγαζί του πατέρα σας, κι έτσι γνωριστήκανε και παντρευτήκανε εδώ και κάνανε τρία κορίτσια. Εμένα, την πιο μεγάλη και την... μία που σου 'δειξα μέσα στη φωτογραφία και μετά η Μαρίνα.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Αλλά κι ο πατέρας μας δεν έζησε πολλά χρόνια.

00:09:25 Ο πρόωρος θάνατος του πατέρα της και η ταφή του στο παλιό νεκροταφείο του Χαλανδρίου.

(ΟΣ) Πέθανε κι αυτός πολύ γρήγορα, δεν ξέρω από τι.

(ΝΣ) Στη δεκαετία του '40 πέθανε;

(ΟΣ) Πέθανε... όχι, πέθανε το '43.

(ΝΣ) Το '43.

(ΟΣ) Η Μαρίνα δεν τον εγνώρισε. [Βήχει] Γιατί πέθανε προς το... το Νοέμβριο και η Μαρίνα γεννήθηκε Φεβρουάριο και τι, μηνών ήτανε, δεν τον εγνώρισε τον πατέρα μας. Λοιπόν, κι εγώ που θυμάμαι έναν πολύ ψηλό άνθρωπο, που τον εφέλνανε στο εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου. Το μικρό εκκλησάκι στην πλατεία και τον θάψανε στο παλιό νεκροταφείο του Χαλανδρίου. Ήτανε, όσος είναι ο Άγιος Γεώργιος, ήτανε το νεκροταφείο, θυμάμαι, με κυπαρίσσια πελώρια, και από πίσω είχε ένα μικρό εκκλησάκι του Αγίου Αθανασίου. Σ' αυτό το εκκλησάκι, από δίπλα, είχανε θάψει τον πατέρα μου. Αυτή την εικόνα θυμάμαι απ' την κηδεία του. Τίποτε άλλο. Δεν θυμάμαι κάτι παραπάνω. Ούτε φωτογραφίες έχουμε, δυστυχώς, γιατί τα χρόνια εκείνα ούτε φωτογραφίες βγάζανε ούτε τίποτα, ούτε ξέρω από τι πέθανε, για να σου πω, ούτε τίποτα.

00:10:34 Η γέννηση των δύο κοριτσιών της παράγκες και του τρίτου στο σπίτι με τη βοήθεια της «κυρά μαμής»

(ΝΣ) Τα τρία παιδιά που γεννήθηκαν εδώ...

(ΟΣ) Ναι!

(ΝΣ) ...στο Χαλάνδρι, πού γεννηθήκατε, σε κάποια κλινική ή στο σπίτι; Αυτό το έχετε, το έχετε ρωτήσει;

(ΟΣ) Μπα, στο σπίτι γεννηθήκαμε! Αλλά η Μαρίνα γεννήθηκε εδώ!

(ΝΣ) Α! Εδώ!

(ΟΣ) Εδώ!

(ΝΣ) Υπήρχε μαμή, δηλαδή, υπήρχε μαμή στη γειτονιά;

(ΟΣ) Και εμείς... Κι εγώ γεννήθηκα εκεί στις παράγκες...

(ΝΣ) Στις παράγκες, ε;

(ΟΣ) Ναι. Και η άλλη που πέθανε εκεί, στις παράγκες. Γιατί μ' εκείνη εγώ είχαμε τρία χρόνια διαφορά, γεννηθήκαμε εκεί, στις παράγκες. Και η Μαρίνα εδώ.

(ΝΣ) Υπήρχε..., υπήρχε μαμή;

(ΟΣ) Υπήρχε μία πρακτικιά γριά που τη λέγανε «μαμή», «κυρά μαμή»...

(ΝΣ) Όνομα δεν θυμάσαι.

(ΟΣ) Τίποτα.

(ΝΣ) Μετά, λέω, μήπως άκουσες...

(ΟΣ) Ούτε ξέρω, ούτε ακούω, ούτε τη γνώριζα. Ε, αυτή πήγαινε σε όλες τις γυναίκες...

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Και αυτή. Τώρα τι ήτανε... θα σε γελάσω, δεν ξέρω πώς λέγετε.

(ΝΣ) Πάντως εκεί, όταν αρρωσταίνανε, υπήρχε κάποιος, ένα... κάπου κοντά ένα ιατρείο που πηγαίνανε στο...

(ΟΣ) Όταν... υπήρχανε γιατροί τότε, υπήρχανε...

(ΝΣ) ...στο Χαλάνδρι...

(ΟΣ) ... εδώ στο Χαλάνδρι και απ' ότι μου έχει πει και η μάνα μου, δεν βρήκα τη φωτογραφία για να στη δείξω, ήτανε η μοναδική που ζούσε εκεί που ήταν ο πατέρας μου. Σ' αυτή τη φωτογραφία, δεν ξέρω πού την έχω τώρα δηλαδή.

(ΝΣ) Ναι.

00:11:52 Η καθυστέρηση στο περπάτημα και στην ομιλία και το θαύμα της Παναγίας της Τήνου.

(ΟΣ) Ε, με πηγαίνανε σε πολλούς γιατρούς γιατί μέχρι τριών χρονών ούτε μίλαγα, ούτε περπάταγα. Γι' αυτό και δεν ξέρω τίποτα. Τριάμισι χρονών. Και... την πηγαίνανε στους γιατρούς, με πηγαίνανε, και δεν βρίσκανε θεραπεία. Τελικά, κάποια της είπε, και το 'χω μέσα αυτό, τώρα αν είναι δυνατόν να πιστέψει κανείς τέτοια, «'Αμα έχεις ένα μπακιρένιο...», λέει, της λένε, «...απ' τον πατέρα σου και της το τάξεις ότι είναι δικό της θα γίνει καλά!» Άκου παραμύθια της εποχής!

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Το έχω αυτό, το λεκανάκι, μέσα! Λοιπόν, μετά η μάνα μου, απογοητευμένη απ' όλα αυτά, λέει στον πατέρα μου, «Θα πάμε το παιδί στην Τήνο! Εκεί θα γίνει καλά!» Με πήγανε, λοιπόν, στην Τήνο και αυτή τη φωτογραφία δεν βρήκα, που είναι εκεί νέοι κι εγώ στην αγκαλιά της μικρό και η μεγάλη η αδερφή μου λίγο πιο έτσι, ένα κοριτσάκι τόσο. Και εκεί, με άφησε μπροστά στην εικόνα, απ' ότι μου είπε με είχε ντύσει και με μαύρα, και μ' έβαλε μπροστά στην εικόνα, και 'κει, μπροστά στην εικόνα της Παναγίας, είδε η μάνα μου ολόκληρη την Παναγία μπροστά της και της λέει «Το παιδί σου θα γίνει καλά!» Σε λίγο σηκώθηκα εγώ, μίλησα, περπάτησα, και της είπα «Μαμά, θέλω νερό!» Τρέχει, λέει, φωνάζει τον πατέρα μας, του λέει «Το παιδί μίλησε και περπάτησε.» Πήγε, με ζύγισε, λέει, όσο ζύγιζα, γιατί δεν είχανε και λεφτά, υπήρχε φτώχεια μεγάλη. Όσο ζύγιζα, πήρε κεριά και λάδι και έβαλε στην εκκλησία και μετά γυρίσαμε. Όταν φεύγαμε από τις παράγκες για να πάμε εκεί, την κοροϊδεύανε. Λέει «Πάει το ζαβό παιδί στην Τήνο για να γίνει καλά!» Κι όταν ήρθα καλά, όλοι απορήσανε. Ναι.. Αυτό, ας πούμε, εγώ το κρατάω..., εγώ δεν θυμάμαι τίποτε απ' όλα αυτά. Απλά απ' την διήγηση της μάνας μου.

(ΝΣ) Της μάνας.

(ΟΣ) Δεν μπορώ να πω ότι εγώ ήμουνα αγία και έγινα καλά! Γιατί, εντάξει. Τον διάολο τον έχουμε όλοι μέσα μας. [Γελάει]

(ΝΣ) Από 'κει, λοιπόν, απ' τις παράγκες, γύρω στο '35, '36 απ' ότι υπολογίζω, το '36 ήρθανε εδώ.

(ΟΣ) Όχι! Δεν ήρθαν εδώ '36! Ήρθανε, ε, περίπου.

(ΝΣ) Τριάντα εφτά;

(ΟΣ) Τριάντα έξι, τριάντα εφτά, ξέρω 'γω, γύρω απ' αυτή την ηλικία....

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Ναι.

(ΝΣ) Εδώ ...

00:14:16 Πήρανε οικόπεδο με παραχωρητήριο το οποίο ξεπλήρωσαν με δόσεις πολύ αργά. Το σπίτι στην αρχή ... «ένα ερείπιο».

(ΟΣ) Ε, ήρθαμε στην αρχή, μόνο, εμείς πήραμε οικόπεδο.

(ΝΣ) Πήρατε οικόπεδο. Με παραχωρητήριο.

(ΟΣ) Με παραχωρητήριο, το οποίο ξεπληρώσαμε πολύ πιο αργά, ξοφλήσαμε, με δόσεις, ας πούμε.

(ΝΣ) Σε κάποια φτηνή τιμή. Μήπως, μήπως βρίσκεται, κατά λάθος, αυτό το παραχωρητήριο κάπου;

(ΟΣ) Όχι!

(ΝΣ) Όχι έτσι;

(ΟΣ) Όχι!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Δεν υπάρχει, ούτε ξέρω τι έγινε! Λοιπόν και τότε, ήρθανε..., ζούσε ο πατέρας μου κι έφτιαξε αυτό το δωμάτιο, αλλά δεν είχε και λεφτά, ούτε... ασοβάτιστο ήτανε... ένα ερείπιο! Και το υπόγειο, κάτω. Και μέναμε στο υπόγειο, και σ' αυτό. Αργότερα, που μεγαλώσαμε όλοι μαζί...

00:14:57 Ο αγώνας της μητέρας να μεγαλώσει τα παιδιά ράβοντας. Οι συνθήκες διαβίωσης στο σπίτι δύσκολες. Ο πρώτος μισθός του αδερφού

(ΝΣ) Πόσα αδέρφια όλα μαζί;

(ΟΣ) Όλα μαζί πέντε αδέρφια.

(ΝΣ) Πέντε αδέρφια.

(ΟΣ) Πέντε αδέρφια και ζούσαμε στο υπόγειο και 'δω! Και μετά το 'χτισε ο αδερφός μου...

(ΝΣ) Κουζίνα;

(ΟΣ) ...από δω και πίσω...

(ΝΣ) Κουζίνα...

(ΟΣ) ... τι ήταν η κουζίνα, είδος πολυτελείας στο υπόγειο κάτω... Η μάνα μου είχε αυτή τη μηχανή και έραβε. Αυτή η μηχανή είναι από την εποχή που την έφερε η μάνα μου, ήτανε της γιαγιάς της. Αυτή αξίζει να τη φωτογραφίσεις...

(ΝΣ) Βεβαίως!

(ΟΣ) ... θα βγάλουμε το αυτό, που έχει το σήμα το αιγυπτιακό! Ήτανε της γιαγιάς της. Και έβαλε η μάνα μου εδώ πόδια, στη μηχανή, και είχε τη μηχανή στη μέση και γάζωνε, στο υπόγειο από τη μια ως την άλλη είχαμε ένα κρεβάτι και οι μισοί κοιμόμασταν απ' τη μια και οι μισοί από την άλλη... Δεν υπήρχαν... Εδώ, ας πούμε, άχτιστο ήτανε όλο, τελείως και σιγά σιγά, εδώ στη γωνία από κάτω, είχε κάνει ένα τραπέζι μόνος του ο αδελφός μου, και στο οπείο είχε κάνει και ένα ράφι, από κάτω. Από κάτω ήτανε τα πιάτα και τα κουζινικά και από πάνω μια γκαζιέρα να μαγειρεύουμε.

(ΝΣ) Η τουαλέτα;

(ΟΣ) Η τουαλέτα ήτανε εδώ που είναι τώρα, αλλά απ' έξω!

(ΝΣ) Απ' έξω.

(ΟΣ) Απ' έξω, η τουαλέτα.

(ΝΣ) Και μπάνιο...

(ΟΣ) Μπάνιο στη σκάφη!

(ΝΣ) Στη σκάφη.

(ΟΣ) Στη σκάφη.

(ΝΣ) Νερό στη γκαζιέρα, ε;

(ΟΣ) Θυμάμαι, θυμάμαι που η μάνα μου νόμιζε ότι με το πολύ καυτό νερό, γιατί ήμασταν παιδιά και όλα ξυπόλητα στους δρόμους, μας ... «Πότε θα μεγαλώσω...» να της λέω «...να λούζομαι μόνη μου, να μην καίει το νερό!» [Γελάει
 Δηλαδή ιστορίες για αγρίους, που λένε, αλλά και όμως είναι αληθινές! Εντάξει.

(ΝΣ) Βοηθάγατε όλοι στο σπίτι, οι μεγαλύτερες αδερφές κάνανε...

(ΟΣ) Ναι, κοίταξε..., εδώ θα βοηθάγαμε, πότε θα πλύνει η μια τα πιάτα το πρωί, η άλλη θα τα πλύνει το μεσημέρι, και τσακωνόμασταν πάνω σ' αυτό...

(ΝΣ) Γιατί είχατε να πλύνετε και ρούχα...

(ΟΣ) Τα ρούχα δεν τα πλέναμε εμείς, τα έπλενε η μάνα μου.

(ΝΣ) Τα 'πλενε ημανούλα.

(ΟΣ) Τα 'πλενε η μάνα μου. Εγώ σιδέρωνα όμως!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Από πολύ μικρό παιδί σιδέρωνα! Με τα κάρβουνα!

(ΝΣ) Σιδέρωνες με τα κάρβουνα.

(ΟΣ) Με τα κάρβουνα! Σιδέρωνα! Είχε αρχίσει κι ο αδελφός μου να φοράει κοστούμια και ήθελε να του το καθαρίζω τακτικά. Και μου λέγανε «Βράσε δεντρολίβανο!» και καν' τα με τη βούρτσα και μετά τα σιδέρωνα για να πηγαίνει τη βόλτα του αυτός. Εμείς πού να τολμήσουμε να μιλήσουμε. Εκείνος ήτανε

νεαρός κι εμείς μικρές. Τέλος πάντων, δύσκολα χρόνια πολύ δύσκολα. Μιλάω για πολύ δύσκολα χρόνια.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Ναι, εντάξει. Δυσκολευτήκαμε, ζήσαμε. Με τη βελόνα που ήξερε η μάνα μου έραβε...

Έρεβε εδώ στη γειτονιά;

Έραβε και δεν έραβε μόνο φορέματα, έραβε πουκάμισα, πτυζάμες, τότε και τα εσώρουχα, κιλότες, τα βρακιά που λέγανε, διάφορα υφάσματα, έραβε παντελόνια... Τα πάντα. Καλύμματα, κουρτίνες, τα πάντα ήξερε και έραβε!

0:18:09 Τα καταπατημένα οικόπεδα στην περιοχή και η εκταση του Συνοικισμού

(ΝΣ) Και ο πατέρας δούλευε ως...

(ΟΣ) Εκείνος είχε πεθάνει γρήγορα.

(ΝΣ) Είχε πεθάνει, δεν πρόλαβε να βοηθήσει...

(ΟΣ) Εκείνος πέθανε γρήγορα, δεν πρόλαβε να μας προσφέρει τίποτα. Δεν πρόλαβε να μας προσφέρει τίποτα. Μόνη της η μάνα μου και μετά όταν μεγάλωσε λίγο ο αδελφός μου πήγαινε και δούλευε πλακάς σε κάτι οικοδομές... Ε, και μετά τον πήρανε στρατιώτη... Και είχε τη φωτογραφία εκείνη...

(ΝΣ) Και δυσκολία ο αδελφός...

(ΟΣ) ...και στο στρατό έμαθε οδηγός και όταν απολύθηκε, πήγε σε λεωφορείο... Ε, κι έτσι έφερνε κι εκείνος ένα μισθουλάκο και μπορούσαμε να ζήσουμε. Κάναμε οικονομίες οικτρές, οικονομίες! Για να φτιαχτεί αυτό το σπίτι και όλα αυτά πιο μέσα, για να ζήσουμε πιο ανθρώπινα... Με πολύ μεγάλη οικονομία, γιατί υπήρχε υπερβολική φτώχεια. Ρακένδυτοι όλοι είχανε έρθει οι Μικρασιάτες. Κι όταν ο πατέρας μου εμάς πέθανε και τόσο νέος, πώς να τα βγάλει πέρα μια γυναίκα μόνη της; Ήτανε δύσκολο. Τα κατάφερε όμως.

00:19:15 Τα δύσκολα χρόνια της Κατοχής. Με τη δουλειά στην κουζίνα των Γερμανών εξασφάλιζαν κάποια τρόφιμα

(ΝΣ) Τον καιρό της Κατοχής...

(ΟΣ) Πώς;

(ΝΣ) Τον καιρό της Κατοχής. Τον καιρό της Κατοχής, της πείνας...

(ΟΣ) Τον καιρό της Κατοχής, κοίταξε... Τον καιρό της Κατοχής...

(ΝΣ) Τι θυμάσαι;

(ΟΣ) ...ήτανε η αδερφή μου λίγο πιο μεγάλη. Και είχε πιάσει δουλειά..., ήτανε..., τώρα δεν ξέρω αν ήτανε πριν ή μετά αυτά, δεν μπορώ να θυμηθώ. Το μόνο που ξέρω, ότι μικρή, δέκα τέσσερα χρονών θα ήτανε... Ακριβώς δεν μου 'ρχονται

στο μυαλό σωστά. Τότε, εκεί που είναι το Νομισματοκοπείο, το είχανε επιτάξει οι Γερμανοί!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Και εκεί δουλεύανε, στο Σεραφείμ, εδώ. Στο γωνιακό, τα ψιλικατζίδικα, του Σεραφείμ, οι αδελφές. Έχουνε πεθάνει και οι δυο αυτές. Και η αδερφή μου πήγε μαζί μ' αυτές και δούλευε εκεί στο περιβόλι που το είχανε επιτάξει οι Γερμανοί. Λοιπόν, αυτές... Η οδός Σαρανταπόρου ήτανε ρέμα, τότε. Κλέβανε αυτές πράγματα απ' τους Γερμανούς, και τα βάζανε στο ρέμα, τις σακούλες. Μας είχανε δείξει πού... Δύο δικές τους, μία πιο εδώ, γιατί ήτανε η αδερφή μου μία, και δουλεύανε εκεί, αλλά επειδή ήτανε μικρή, οι Γερμανοί τη βάλανε και μαγειρεύε για τους εργάτες του περιβολιού. Και ήτανε μια άλλη γυναίκα που οι Γερμανοί την είχανε και τους εξυπηρετούσε, κι αυτή τη βοήθαγε και της έδειχνε πώς να μαγειρεύει. Και πηγαίνανε..., κλέβανε αυτές και πηγαίναμε εμείς και παίρναμε τα κλεμμένα, τα κλεμμένα, όλα αυτά από 'κει... Και κάναμε όλο αυτό το δρόμο από 'δω ως εκεί πολλές φορές, αλλά δεν υπήρχανε σπίτια εκεί, τότε. Ήτανε χωράφια σκέτα! Ευθεία το δρόμο παίρναμε! Και δυο φορές, πολλές φορές, την ημέρα, πηγαίναμε για να παίρνουμε τις κλεμμένες τσάντες με τρόφιμα, να τις φέρνουμε και να ζήσουμε. Επί Κατοχής δε, εκείνο που θυμάμαι, οι Γερμανοί είχαν επιτάξει το «Καρέλειο».

00:21:26 Η οικογένεια που συνεργαζόταν με τους Γερμανούς. Τα φλούδια της πατάτας και τα χόρτα ήταν το φαγητό της οικογένειας

(ΟΣ) Εκεί στο «Καρέλειο» μέσα δουλεύανε δυο γυναίκες από 'δω. Η μία η κυρά Σουλτάνα, η οποία είχε το σπίτι αυτό που το πήρανε οι Μανάβηδες, το διπλανό, αυτή η γυναίκα δούλευε εκεί μέσα, η κυρά Σουλτάνα, και η άλλη, μπορεί να την θυμάσαι, την κυρά Χατζήδαινα!

(ΝΣ) Όχι, δεν τη θυμάμαι.

(ΟΣ) Χατζήδαινα, που έμενε Χρυσοστόμου Σμύρνης, που λέει «Αναχίτα», πώς λέγεται εκείνο τώρα...

(ΝΣ) Ναι, ναι, ναι.

(ΟΣ) Αυτό ήταν το σπίτι της... Αυτή, λοιπόν, η οικογένεια, επί Γερμανών, θυμάμαι που οι Γερμανοί είπανε «Όλοι οι άντρες να μαζευτούνε στην πλατεία!» Βεβαίως και 'μεις, μικρά παιδιά όλοι, και πήγαμε όλοι μαζί!

(ΝΣ) Το μπλόκο αυτό...

(ΟΣ) Ναι, μαζί. Μα θέλαν τους άντρες αυτοί μόνο!

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Αυτή η οικογένεια εκεί, η κυρά Χατζήδαινα είχε ένα γιο μοναχοπαίδι. Ο οποίος είχε πάει με τους Γερμανούς και τον θυμόμαστε, δηλαδή, τον θυμάμαι πολύ καλά, γιατί σα να τον βλέπω μπροστά μου! Με τα κοντά παντελονάκια που φορούσανε το καλοκαίρι οι Γερμανοί, κι αυτός κυκλοφορούσε με τη γερμανική

στολή. Και τον λέγανε «ο Σαρλό». «Ο Μήτσος, ο Σαρλό!» Λοιπόν... Η μάνα του, που δούλευε στους Γερμανούς μαζί με την κυρά Σουλτάνα εκεί, πηγαίναμε κάθε μεσημέρι με το κατσαρολάκι να μας δίνουνε φαγητό. Αυτή, λοιπόν, η γυναίκα επειδή είχε με τους Γερμανούς... που κάνανε τους προδότες, [Μιμείται τη φωνή της γυναίκας] «*Στην ουρά, στην ουρά!*» Να πάμε στην ουρά να περιμένουμε. Η κυρά Σουλτάνα όμως ήτανε, δούλευε στους Γερμανούς αλλά ήτανε πιο ανθρώπινη. Τι έκανε; Τη βάζανε στη κουζίνα και καθάριζε τις πατάτες, ο,τιδήποτε το καθάριζε και στα φλούδια, τις πατάτες τις καθάριζε με πολύ χοντρό και μας έδινε τα φλούδια! «*Πάρτε τα να τα βράσει η μάνα σας, να φάτε!*» Βραστές πατάτες. Ε, ο,τιδήποτε τα καθάριζε πολύ χοντρά και άφηνε υλικό επάνω στα φλούδια κι έλεγε στους Γερμανούς «*Τα δίνω για να πάνε στις κασίνες, να μην έχουμε σκουπίδια...*» Και μας τα έδινε και τα φέρναμε εδώ, και η μάνα μου, μ' εκείνα έφτιαχνε διάφορα πράγματα. Και περάσαμε, δηλαδή, κάπως πιο ανώδυνα την Κατοχή και παράλληλα... [Ακούγεται ήχος κινητού τηλεφώνου] ... πηγαίναμε και μαζεύαμε χόρτα, για να φάμε. Δεν υπήρχανε τίποτε άλλο. Χόρτα, ευτυχώς, υπήρχανε πολλά χόρτα την εποχή εκείνη. Και μαζεύαμε χόρτα συνέχεια, εγώ και η μικρότερη αδελφή μου, πηγαίναμε...

(ΝΣ) Εδώ από τη γειτονιά.

(ΟΣ) Ναι. Πηγαίναμε στο ρέμα, στο ρέμα εδώ και μαζεύαμε τις ρόκες, κάτι μεγάλες που γινόντουσαν γιατί το νερό που ερχόταν απ' την Πεντέλη ήτανε πεντακάθαρο τότε... Ήτανε καθαρά, δεν υπήρχε βρομιά τότε, και μαζεύαμε χόρτα κι ερχόμασταν εδώ, είχαμε μια φουφού με κάρβουνα και βάζαμε τα χόρτα έτσι και τα ψήναμε από πάνω, απ' την πείνα, για να φάμε.

(ΝΣ) Μ' αυτή τη φουφού, μ' αυτό το μαγκάλι ζεσταινόμασταν κιόλας.

(ΟΣ) Με το μαγκάλι αυτό ζεσταινόμασταν. Δεν υπήρχε τίποτε άλλο. Ήτανε δύσκολες οι εποχές, τότε. Τώρα, τα έχουνε όλα και δεν τα εκτιμάνε! Δυστυχώς! Αυτά, εν ολίγοις, τα δύσκολα χρόνια της Κατοχής.

00:24:53 Το μπλόκο των Γερμανών στην Πλατεία. Εκτελέσεις Χαλανδραίων.

(ΝΣ) Εδώ, είπες κάτι για το..., ότι οι Γερμανοί κάναν το μπλόκο. Μαζέψαν τους άντρες...

(ΟΣ) Ναι! Αυτοί λοιπόν, αυτό θα σου ολοκληρώσω... καλά έκανες. Αυτή, λοιπόν, η οικογένεια, αφού ήταν ο γιος τους με την γερμανική στολή, οι γονείς του και οι δυο είχανε βάλει μάσκες στο πρόσωπο και καθένας, εγώ βέβαια δεν τους είχα δει, αλλά μας το λέγανε αυτοί που βγαίνανε. Ήτανε η μάνα του κι ο πατέρας του και με τις μάσκες και τότε η Δημαρχία, η Κοινότητα τότε, ήταν εκεί που είναι σήμερα η Εθνική Τράπεζα. Στην Πλατεία.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

Λοιπόν και είχε από πάνω, ήταν ένας όροφος και από πάνω είχε μία ταράτσα. Και αυτοί κάνανε νόημα στους Γερμανούς ποιοι θα πάνε στην Γκεστάπο ποιοι στη Νταχάου, ποιοι θα φύγουν ελεύθεροι... Κάνανε νόημα, αυτή η οικογένεια...

(ΝΣ) Είχες πάει τότε στην Πλατεία, τα θυμάσαι, ήσουνα εκεί...

(ΟΣ) Αυτά τα θυμάμαι, που σου λέω.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Τα θυμάμαι, που σου λέω! Γιατί, σε ενός παιδιού το μυαλό, μένουμε πολλά πράγματα και τα θυμάμαι σα να 'ναι τώρα!

(ΝΣ) Τι αριθμός ανδρών ήταν εκεί, πόσοι ήτανε;

(ΟΣ) Ήτανε όλη η πλατεία... Αριθμός... Η πλατεία όλη και στο παρκάκι από κάτω που είναι, ήτανε..., όλο αυτό το χώρο είχανε γεμίσει τότε οι άντρες. Δεν ήτανε τόσο μεγάλο το Χαλάνδρι τότε. Αλλά, όμως, παρ' ολ' αυτά, όλοι αυτοί..., αλλά δεν πήγανε μόνοι τους οι άντρες. Πήγανε και οικογένειες. Και ήμασταν όλοι εκεί πέρα.

(ΝΣ) Πήγανε πολλοί απ' το Συνοικισμό;

(ΟΣ) Τώρα...

(ΝΣ) Αν θυμάσαι κάποιον που να τον στείλανε...

(ΟΣ) Θα σου πω δύο πάνω σ' αυτό. Ήτανε τότε ο Μάνος και ο Αγγέλου.

(ΝΣ) Πού μένανε;

(ΟΣ) Ο Μάνος, είναι η βίλα δίπλα απ' τον Βερρόπουλο, ήτανε ο Μιχαήλ Μάνος, ο οποίος ήτανε, τον θυμάμαι, ήτανε ένας ψηλός άνθρωπος... Αυτοί ήτανε ανακατεμένοι... Τότε εμείς δεν ξέραμε τα παιδιά, αλλά στην Εθνική Αντίσταση πρέπει να ήτανε. Ήταν ο Μάνος, τον οποίο κρεμάσανε με δέκα πέντε άλλους, όπως πηγαίνουμε στη Λούτσα, που ήτανε ένας σταυρός στην Παλλήνη, εκεί κρεμάσανε τον Μάνο. Τον δε Αγγέλου... Αγγέλου, ποιος είναι! Ακριβώς απέναντι είναι το..., πώς το λένε, που γράφει... που πάνε τα παιδάκια και παίζουνε... «Μπαλούν» πώς το λένε;

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Δίπλα απ' το «Μπαλούν», στο στενάκι μέσα, είναι ένα τριώροφο, τετραώροφο σπίτι, αριστερά;

(ΝΣ) Ναι, κάπου, περίπου.

(ΟΣ) Εκεί έμενε ο Αγγέλου. Ο οποίος είχε κάτω, όλο το ισόγειο αυτό του οικοπέδου, άμα περάσεις από 'κει, θα το δεις. Όλο ήτανε εργοστάσιο που έκανε τα..., έπιπλα, για τα παράθυρα κάγκελα, πόρτες, τέτοια... Το εργοστάσιο κι από πάνω είχε μία σιδερένια σκάλα και ανέβαινες στο σπίτι τους. Είχε τρία παιδιά αυτός... Η κόρη του η μεγάλη παντρεύτηκε στη Θεσσαλονίκη. Η δεύτερη ήταν συμμαθήτριά μου στο γυμνάσιο... Δυστυχώς, αυτή έπαθε, αργότερα, πώς να το

πω; Σχιζοφρένεια και πέθανε κι ο γιός τους πήγε στη Δανία. Παντρεύτηκε, αλλά τον πατέρα τους τον στείλανε στη Νταχάου.

(ΝΣ) Και δε γύρισε.

(ΟΣ) Δεν ξαναγύρισε.

00:28:28 Το σπίτι της Ηρώς Κωνσταντοπούλου

(ΟΣ) Υπήρχε άλλη μία ηρωίδα στο Χαλάντρι, ακριβώς απέναντι από του Μάνου, είναι ένα κτήριο που έχει ένα φυσικοθεραπευτήριο, ένα φαρμακείο από κάτω... Εδώ! Αν το 'χεις... Εκεί ήτανε το σπίτι της Ηρώς Κωνσταντοπούλου. Μονοκατοικία.

(ΝΣ) Είναι γνωστή η Ηρώ.

(ΟΣ) Ναι, ναι. Την οποία σκότωσαν οι Γερμανοί.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Ήτανε το σπίτι της αυτό, μοναχοπαιδί ήτανε..., και από τότε οι γονείς της το πουλήσανε και εξαφανιστήκανε.

(ΝΣ) Την είχες γνωρίσει την οικογένεια; Τους ήξερες;

(ΟΣ) Όχι, όχι, δεν τους είχα γνωρίσει.

Κάποιοι που συμμετείχαν στην Εθνική Αντίσταση βρέθηκαν με χρήματα και έχτισαν πολυκατοικίες

00:29:05 Είχαμε από 'δω πολλούς που ήτανε, ανακατεμένοι τότε, αλλά εμφανιστήκανε, ας πούμε, που φύγανε οι Γερμανοί...

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) ... πού ήτανε...

(ΝΣ) Στην Εθνική Αντίσταση.

(ΟΣ) ... που λέγανε του ΕΑΜ, αλλά δεν ξέρω αν ήτανε ΕΑΜ ή τι ήτανε. Εμείς τους λέγαμε «οι κουκουέδες», γιατί αυτοί όλοι, δυστυχώς, αποδείχτηκαν ότι μετά όλοι είχανε λεφτά και κάνανε πολυκατοικίες.

(ΝΣ) Όλοι;

(ΟΣ) Όλοι! Δυστυχώς!

(ΝΣ) Ας πούμε, εδώ, κάποια ονόματα που... κάποιων ανθρώπων....

(ΟΣ) Της μανάβισσας τον αδελφό, τον μεγάλο, ο Τάκης, ήτανε πολύ καλό παιδί, αλλά δεν είχε ανακατευτεί ποτέ! Και τον ξεσηκώσανε οι άλλοι και τον πήγανε και πήγανε στο σπίτι του στο Μαρούσι τότε με τα Δεκεμβριανά, δεν ξέρω τι έγινε εκεί, και εκεί τον εσκοτώσανε!

(ΝΣ) Στον εμφύλιο σκοτώθηκε.

(ΟΣ) Ναι, σκοτώθηκε ο αδελφός της, και τον εθάψανε μαζί με πάρα πολλούς, δεν ξέρω πού, σ' έναν κοινό τάφο! Δεν ξέρω ακριβώς πού.

(ΝΣ) Ποιους άλλους ξέρεις εδώ, που λίγο είχαν ανακατευτεί, ας πούμε, οικογένειες....

(ΟΣ) Κοίταξε, αυτοί πεθάνανε αυτοί, έχουν πεθάνει όλοι!

(ΝΣ) Ναι, ναι. Οικογένειες αριστερών, ξέρω 'γω...

(ΟΣ) Οικογένειες αριστερών ήτανε του Τσατσιρλή του Φάνη που έχει πεθάνει κι αυτός, ήτανε ο Θανάσης ο Χριστοδούλου που πέθανε κι αυτός...

(ΝΣ) Αυτοί δεν χτίσανε πολυκατοικίες...

(ΟΣ) Χτίσανε πολυκατοικίες.

(ΝΣ) Α, μάλιστα.

(ΟΣ) Μπορώ να στη δείξω κιόλας!

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Και... ήτανε... ο Γιώργος ο Παπαδόπουλος, που κι αυτός έχτισε στο Άνω Χαλάνδρι πολυκατοικία, δε ζει κι αυτός... Θέλω να πω, ότι αυτοί είχανε μπει και κλέβανε!

(ΝΣ) Ε, φαντάζομαι, κάποιοι ναι, αλλά δεν νομίζω ότι...

(ΟΣ) Κοίταξε, όταν είσαι ανακατεμένος σε μια οργάνωση, και μετά από λίγο εμφανίζονται οι λίρες και εμφανίζονται οι οικοδομές, που ζούσαμε μεταπολεμική κατάσταση! Μεσ τη φτώχεια! Αυτοί πού τα βρήκανε τα λεφτά αυτά; Άρα μπήκανε να κλέψουνε! Δεν ήτανε τίποτε άλλο! Αυτός ήταν ο σκοπός τους! Εγώ αυτό σκέφτομαι! Τώρα... δεν έχω ανακατευτεί με τόσα πολλά, εσύ που σκαλίζεις και αυτώνεις, μπορείς να το υποθέσεις... Ναι, κατάλαβες;

(ΝΣ) Ούτε και 'γω. Δεν θέλω ούτε να πάρω θέση, ούτε να πω παραπάνω, αλλά άλλοι άνθρωποι, οι οποίοι, επίσης, ήτανε στην Αντίσταση και δεν κάνανε...

(ΟΣ) Κοίταξε, στην Αντίσταση μπορεί να ήτανε πάρα πολλοί, αλλά εγώ δεν ήμουνα σε τόσο μεγάλη ηλικία για να ξέρω κι αυτά που λέω είναι και πάλι αρκετά που θυμάμαι!

(ΝΣ) Βέβαια, βέβαια!

00:31:46 Πώς πήγε στο ΚΑΠΗ

(ΟΣ) Γιατί έχω τέτοια μνήμη, που όπως, δεν ξέρω αν στο ξαναείπα, πώς πήγα στο ΚΑΠΗ που βοήθησα την κοπέλα... Την γνώρισε η Μαρίνα την Πρόεδρο του ΚΑΠΗ, και της λέει «Ξέρεις, μωρέ, καμιά να 'ρθει...» λέει «... να βοηθήσουμε μια κοπέλα που θα πάει στον ΕΟΤ να κάνει μια εργασία να ...» «Θα σου στείλω λέει την αδερφή μου!» Ε, πήγα, τέλος πάντων, βοήθησα όσο μπόρεσα την κοπέλα, έκανε τη δουλειά της και 'γω έμεινα στο ΚΑΠΗ από τότε. [Γελάει]

[Διακοπή]

00:32:23 Τα σπίτια της γειτονιάς

(ΝΣ) Εδώ απ' τη γειτονιά, θέλω να μου πεις τα σπίτια τότε που μου είπες «Θα σου πω μετά»

(ΟΣ) Τα σπίτια της γειτονιάς... Τουλάχιστον το τετράγωνο το δικό μας...

(ΝΣ) Το δικό σας ήτανε όλα οικόπεδα που πήρατε. Όλοι.

(ΟΣ) Όχι, δεν πήραμε όλοι οικόπεδα. Αυτοί που είναι μεσοτοιχία από μας, που είναι στη Δωδεκανήσου, είχανε πάρει σπίτι. Το σπίτι, τότε, ήτανε ένα δωμάτιο, με μία κουζίνα και μία μικρή τουαλέτα. Με το οικόπεδο! Αυτό ήτανε κολλητό με το δίπλα. Του Βαρνάβα, δηλαδή, εδώ το γωνιακό. Και το γωνιακό, ακριβώς από πίσω μας, ήτανε δύο δωμάτια συνεχόμενα και το πίσω μέρος είχανε τις κουζίνες... Ναι, ήτανε δύο οικογένειες και το σπίτι ήτανε το δωμάτιο μπροστά, το άλλο από 'κει, και το μπάνιο, δεν θυμάμαι τη διαμόρφωση ακριβώς. Μπορείς να δεις ένα τέτοιο σπίτι, εδώ στη Δωδεκανήσου, δεξιά, είναι το σιδεράδικο, που είναι. Αυτό είναι του Συνοικισμού το σπίτι. Το δωμάτιο αυτό που έχει κάνει, που έχει τις σκάλες απ' έξω...

(ΝΣ) Ναι, ναι, ναι.

(ΟΣ)... είναι του Συνοικισμού σπίτι αυτό!

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Μπορείς να το δεις, δηλαδή, να το φωτογραφήσεις, για να έχεις μία εικόνα από αυτά που σου λέω.

(ΝΣ) Πόσα τέτοια σπίτια είχανε χτιστεί;

(ΟΣ) Ήτανε πολλά σπίτια τέτοια. Πολλά τέτοια σπίτια.

(ΝΣ) Και πώς...

(ΟΣ) Δηλαδή, όλη η Δωδεκανήσου ήτανε και... δεν θυμάμαι άλλα...

(ΝΣ) Και από 'δω...

(ΟΣ) Από 'δω δεν είχανε σπίτια. Από 'δω και κάτω πήραμε όλοι οικόπεδα.

(ΝΣ) Πώς επιλέχτηκαν αυτοί που πήραν οικόπεδα κι αυτοί που πήρανε σπίτια;

(ΟΣ) Αυτοί που πήρανε, οι τελευταίοι που πήρανε οικόπεδα από την Ρούμελης και κάτω, αυτοί πήρανε παράλληλα και δάνεια τους δώσανε και χτίσανε. Όπως εδώ, στην Πίνδου, που είναι μέχρι τέρμα και βλέπεις και αυτό που βγαίνει στην Κηφισίας.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Κι αυτό ήτανε του Συνοικισμού οικόπεδο. Και οι από 'δω, που τα χτίσανε όλα αυτά, όλοι αυτοί πήρανε οικόπεδα, πήρανε και δάνεια και κάνανε σπίτια ωραία κατ' ευθείαν. Ενώ εμάς εδώ που φύγαμε αμέσως απ' τις παράγκες, μας

δώσαν το οικόπεδο και ούτε δάνεια, ούτε τίποτα και σιγά, σιγά, σιγά, σιγά γίνανε όλα αυτά που βλέπετε. Δεν ήτανε δηλαδή... ήτανε δύσκολες οι καταστάσεις για τους πρώτους που ήρθανε εδώ.

00:35:04 Οι ονομασίες των δρόμων Μιχαήλ Μάνου και Νίκου Καρελά

(ΟΣ) Και αυτοί που πήρανε εκεί, όλοι αυτό... [Βήχει] ... Φωσκόλου λέγεται ο δρόμος; Πώς λέγεται; Που είναι από του Μάνου το σπίτι που σου είπα. Αυτός ο δρόμος μέχρι την Παλαιολόγου και από τη λεωφόρο Παπαρρηγοπούλου, όλο αυτό ήτανε οι παράγκες. Ανάμεσα εκεί, στα σπιτάκια αυτά που χτίσανε εκεί, έχουνε κάνει και ένα δρόμο που λέγεται Μιχαήλ Μάνου. Αυτό, το ζητήσανε οι κάτοικοι τότε από το Δήμαρχο, για να τιμήσουνε τον Μάνο που κρεμάστηκε. Και εδώ που λέγεται Νικολάου Καρελά, το ζητήσανε οι άνθρωποι από 'δω, οι κάτοικοι, για να τιμήσουνε τον Νίκο τον Καρελά, που ήτανε αδερφός του Μάνου του Καρελά που τον σκότωσαν οι Γερμανοί. Τον αδερφό του Μάνου Καρελά. [Τονίζει το όνομα] Και γι' αυτό λέγεται Νικολάου Καρελά. Και είχα ακούσει κάποιους που λέγαν με τον Καραμπουριώτη ότι θέλουνε ν' αλλάξουνε το δρόμο και ξέρω 'γω. Βεβαίως και 'μεις τον κατασαδιάσαμε το Νίκο, αυτόν τον Καραμπουριώτη. Με ποιο δικαίωμα επεμβαίνεις και κάνεις εσύ ν' αλλάξουμε εδώ το δρόμο; Το ζήτησαν οι άνθρωποι, γιατί τον σκότωσαν οι Γερμανοί! Και τιμήσαμε έναν άνθρωπο που σκότωσαν οι Γερμανοί! Δεν τιμήσαμε τον Μάνο τον Καρελά! Ο Μάνος ο Καρελάς ήτανε Δήμαρχος, ήτανε..., έγινε..., επί δημαρχίας του έγινε το Χαλάνδρι Δημαρχία, γιατί ήτανε κοινότητα, αλλά εμείς δεν τιμήσαμε το Δήμαρχο. Διότι, αφού είδε τη φωτογραφία, αυτή που βλέπεις, που έγινε τότε, και είδε πόσο δημιουργικοί ήταν οι άνθρωποι εδώ, παρ' όλα αυτά μας έλεγε αριστερούς, όλο και δεν μας έδινε ούτε σημασία ούτε τίποτα. Κατάλαβες; Τιμήσαμε τον αδερφό του όμως, αφού τον σκότωσαν οι Γερμανοί; Του άξιζε αυτή η τιμή!

00:37:06 Η υποδοχή των προσφύγων από τους γηγενείς

(ΝΣ) Έχουν ακουστεί κάποια πράγματα, όπως..., ότι δεν σας είχανε καλοδεχτεί οι γηγενείς, εδώ οι ντόπιοι.

(ΟΣ) Ναι! Βεβαίως! Γιατί μου το 'πε και η μάνα μου αυτό!

(ΝΣ) Ναι, για...

(ΟΣ) «'Όταν πρωτοήρθαμε...», λέει, «...οι Χαλαντραίοι μας πετροβολούσανε!»

(ΝΣ) Στον Παλιό Συνοικισμό!

(ΟΣ) Στον Παλιό Συνοικισμό! Τους πετροβολούσανε! Αργότερα, όμως, όταν είδανε ότι αυτοί οι άνθρωποι είναι δημιουργικοί, είναι εργατικοί, τους αγκαλιάσανε. Εγώ, στην Κοινωνική Αντίληψη και αργότερα στο ΚΑΠΗ γνώρισα πάρα πολλές, γιατί είχα και συμμαθήτριες στο 1^ο Δημοτικό που πηγαίναμε, που λέγανε «Εσείς οι πρόσφυγες...» Της λέω «Αλλά εσείς ξέρατε να τρώτε μόνο τραχανά και φασολάδα!» της λέω. «Εμείς, από τους γονείς μας ξέραμε τόσα

πολλά πράγματα!» «Η αλήθεια...» λέει «... είναι ότι το Χαλάντρι άλλαξε πρόσωπο όταν ήρθατε!» Κι αυτή είναι η αλήθεια.

00:38:03 Τα γυμνασιακά χρόνια χωρίς βιβλία και με αδικίες εκ μέρους κάποιων καθηγητών

(ΝΣ) Ως παιδί, τώρα, θα πάμε στο σχολείο. Είχες νοιώσει ποτέ, έτσι, να... αυτό που λέμε σήμερα «μπούλινγκ». Να σου φέρονται κάπως... οι άλλοι συμμαθητές, να μιλάνε...

(ΟΣ) Κοίταξε, κοίταξε, αυτές οι διακρίσεις υπήρχανε πάντοτε. Όχι μόνο στο δημοτικό αλλά και στο γυμνάσιο.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Υπήρχανε οι διακρίσεις, διακρίνανε τους πλούσιους με τους φτωχούς. Υπήρχε αυτή η διάκριση. Υπήρχε. Και από τους δασκάλους υπήρχε...

(ΝΣ) Και από τους άλλους;

(ΟΣ) Και απ' τους δασκάλους υπήρχε, αρκεί να σου πω εγώ, όταν πήγαινα στην εβδόμη γυμνασίου, πλέον, ο καθηγητής του σχολείου στα Θρησκευτικά, με ρωτάει, βλέπει τον κατάλογο, τάχατες δεν έβλεπε το μικρό, «Πότε γιορτ... πώς σε λένε παιδί μου;» Του λέω «Όλγα, κύριε καθηγητή!» «Και πότε γιορτάζεις;» Εγώ δεν ήξερα ότι υπήρχε Αγία Όλγα, γιατί η μάνα μου με τη βελόνα δεν κοίταζε γιορτές! Λέω «Δεν γιορτάζω κύριε καθηγητά!» «Γιατί δεν γιορτάζεις;» «Γιατί δεν υπάρχει Αγία Όλγα!» του λέω. Μέσα εκεί, υπάρχει εδώ στη φωτογραφία η άλλη Όλγα, και ρωτάει «Πότε εορτάζεις εσύ Παπαχρήστου;» «Έντεκα Ιουλίου, κύριε καθηγητά.» Τι κάνει ο καθηγητής των Θρησκευτικών; Η ψυχολογία της εποχής εκείνης! Στο επόμενο μάθημα γράφει το Απολυτικό της Αγίας Όλγας και μου το φέρνει και μου λέει «Θα μου το γράψεις είκοσι φορές τιμωρία γιατί δεν ήξερες ότι γιορτάζεις!» Ήτανε σωστή αυτή η αντιμετώπιση; Αντί να σκεφτεί «Πώς ζει αυτό το παιδί και δεν ξέρει ότι γιορτάζει!» Δεν με ρώτησε, όμως. Δεν με ρώτησε. Ήξεραν ότι πήγαινα στο γυμνάσιο και δεν είχα βιβλία! Ο Καλεώδης, όταν υπήρχε ένα βιβλίο στη βιβλιοθήκη, μου το έδινε. Τη γυναίκα του την Παπαθέου την είχαμε καθηγήτρια. Όταν άρχισαν, όμως, να κάνουνε φροντιστήριο σε συμμαθήτριες, η Παπαθέου, άρχισε λοιπόν τις διακρίσεις! Και δεν θα ξεχάσω, επειδή με ρώτησες για το σχολείο, στο λέω. Με βάζει στο πρώτο θρανίο και πίσω ήτανε κάτι νοικαράιοι από τον Πύργο. Εδώ στου Σκαπέτα είχανε νοικιάσει το σπίτι. Του Σκαπέτα ξέρεις ποια είναι.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Ναι. Τότε είχανε καταπατήσει το μισό οικόπεδο και είχανε βάλει πολλά δέντρα και είχανε χτίσει δυο δωμάτια εκεί και τα νοικιάζανε. Λοιπόν... Και ήρθανε αυτοί από τον Πύργο, είχανε λεφτά, ο πατέρας τους μεσίτης, είχε πολλά λεφτά και έχουν πάρει δικό τους σπίτι στην Καραολή και Δημητρίου, λίγο πριν απ' το Δημοτικό. Λοιπόν... Και έκανε φροντιστήριο μετά κοντά της... Εμείς εδώ ήμασταν πολλά παιδιά που πηγαίναμε σχολείο κι είχαμε μόνο αυτό το δωμάτιο, ένα

τραπέζι εδώ με τέσσερα πόδια, μαζευόμασταν όλα τα παιδιά μαζί και διαβάζαμε, γιατί εσύ είχες το ένα βιβλίο, εγώ το άλλο, ο άλλος το άλλο, και βοηθιόμασταν! Και... όταν ήρθε, λοιπόν, αυτή, ήρθε μια μέρα «Να 'ρθω...» λέει «...κι εγώ στο σπίτι σας;» «Έλα!» της λέω. Είχε έναν ξάδερφο που κούτσαινε και ήταν φοιτητής της Ιατρικής. Αυτός, περνώντας, βλέπει εδώ μέσα που ήτανε και τη φωνάζει την ξαδέρφη και της λέει «Εδώ δεν θα ξανάρθεις! Αυτό το σπίτι είναι μπουρδέλο!» Βγαίνει, λοιπόν, ο Βαγγέλης, ο Τσατάνης, τη Ρούλη την ξέρεις εδώ στην...

(ΝΣ) Ναι!

(ΟΣ) ... ο αδελφός της ο μεγάλος, τον αρπάζει από 'δω, απ' το λαιμό και του λέει «Αυτό το σπίτι είναι εκκλησία! Πάρε την ξαδέρφη σου και άντε στο διάολο και συ κι αυτή μαζί! Και 'δω να μην ξαναπατήσει!» Κι από 'κείνη την ημέρα εγώ μ' αυτήν σταματήσαμε να λέμε και καλημέρα. Δεν ξαναμιλήσαμε! Αλλά, όταν βγάλαμε το Γυμνάσιο και μετά από δύο χρόνια... Δύο χρόνια, τρία, δεν θυμάμαι, αρρώστησα εγώ με πνευμονία. Κι αυτή ήθελε να βρει ευκαιρία να έρθει να με δει. Και ρωτάει τη μάνα μου «Να έρθω να τη δω, θα με δεχτεί;» Και μου λέει «'Ασ' τηνε...» λέει «... να έρθει, θέλει να έρθει!» Και έτσι μιλήσαμε ξανά.

(ΝΣ) Μάλιστα,

(ΟΣ) Από αυτό! Εμείς κοιτάζαμε, ήμασταν παιδιά που βοηθούσε ο ένας τον άλλον. Δεν είχαμε κάτι σκεφτεί, δηλαδή, να πονηρευτούμε «Α, να πιάσω φίλιες ...» ξέρω 'γω. Ήμασταν πολλά παιδιά που διαβάζαμε έτσι, από την φτώχεια, δεν είχαμε βιβλία! Η δε Παπαθέου, λοιπόν, η καθηγήτρια, που τόσο με αγαπούσε και φρόντιζε, να... όταν υπάρχει ένα βιβλίο, να μου το δώσουνε, μόλις άρχισε να παίρνει τα λεφτά, κοίταζε το συμφέρον της.

(ΝΣ) Αρχίσανε φροντιστήρια, τότε, δεν το 'ξερα.

(ΟΣ) Στην εβδόμη, λοιπόν, γυμνασίου, βάζει στο πρώτο θρανίο εμένα μ' αυτήνε, την Κάρνη, όπως την λέγανε το επίθετό της. «Όλγα, θα της γράφεις συγχρόνως τη δική σου έκθεση και τη δική της.» Γίνεται ένα μυαλό να γράφει δυο εκθέσεις; Έγραφα όμως δυο εκθέσεις. Έγραφα τη δική μου και παράλληλα της έλεγα κι έγγραφε, με το θέμα «Γιατί είμαι περήφανη που είμαι Ελληνίδα». Και έγγραφα στην τάξη αυτής τα διαγωνίσματα, δύο εκθέσεις συνέχεια... Και μετά στα Λατινικά, μου λέει «Θα καθίσεις λοξά για να γράφει και η... γιατί εκείνη...» λέει «... δεν κάνανε Λατινικά στον Πύργο, για να τη βοηθήσεις.» Ε, έκανα αυτό που μου 'λεγε, τι να έκανα; Είχα ανάγκη! Αντέγραψε αυτή από μένα! Δέκα οχτώ παίρνει αυτή, δέκα έξι εγώ! Και κάνω μετά φασαρία, εγώ. Πάω, της λέω «Γιατί της βάλατε αυτής δέκα οχτώ αφού αντέγραφε από 'μένα;» Και μάλιστα πάω στις Μιράντας, την ξέρεις τη Μιράντα, εδώ, που ήταν καθηγήτρια, στον πατέρα της, ήτανε γυμνασιάρχης στην Κηφισιά! «Κύριε Κώστα...» του λέω «... έτσι κι έτσι και με αδικήσανε!» «Μη στενοχωριέσαι, θα τους πάρω εγώ τηλέφωνο.» Και τον έβαλα να τους πάρει τηλέφωνο γιατί με αδικήσανε. «Ας μου βάζανε κι εμένα δέκα οχτώ!» λέω. «Γιατί να μου βάλουνε εμένα δέκα έξι;» Αυτές ήταν οι αδικίες της εποχής εκείνης. Μεγάλες αδικίες!

(ΝΣ) Άλλοι καθηγητές εκεί, μια και πιάσαμε το γυμνάσιο, λίγο ανάποδα, αλλά θα πάμε και στο δημοτικό.

(ΟΣ) Κοίταξε, όχι οι άλλοι καθηγητές δεν είχαμε προβλήματα.

(ΝΣ) Τι θυμάσαι έτσι με καλό...

(ΟΣ) Σαν καθηγητές;

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Κοίταξε, είχαμε τη Σκουπιώτου, τη Σκουπιώτου, η οποία ήτανε καλή, ήτανε μια άλλη, πώς τη λέγανε; Μωρέ ήτανε λίγο πιο ξινή και μια ωραία γυναίκα, όχι την Καρυστιναίου με τα Γαλλικά, την Καρυστιναίου, ήτανε πολύ καλή και θαυμάσια! Δεν είχαμε παράπονα! [Ακατάληπτο]

00:45:15 Όταν μια μαθήτρια ερωτεύεται τον καθηγητή

(ΟΣ) Όχι, είχαμε ένα μαθηματικό πολύ καλό, τον Καζατζή. Δεν ξέρω αν τον είχες!

(ΝΣ) Όχι. Δεν τον έχω ακουστά.

(ΟΣ) Ένας υπέροχος άνθρωπος, πηγαίναμε στην εβδόμη, μας παρέλαβε από την τρίτη γυμνασίου, ήτανε και νέος! Μετά τον καλέσανε, υπηρέτησε στο στρατό, κι όταν γύρισε μας ξαναπήρε! Τότε, λοιπόν, είχε έρθει μια συμμαθήτριά μας καινούργια, από άλλο γυμνάσιο, η Έλσα η Σιμανίκα, η οποία τον ερωτεύτηκε! [Γελάει] Για να είναι.... Το θηλυκό μυαλό δουλεύει! Για να μπορέσει να τον ελκύσει, πήγε και του ζήτησε να της κάνει φροντιστήριο. Αυτός όμως ήτανε τόσο τίμιος άνθρωπος, που δε δέχτηκε. Και στο μάθημα της επομένης φοράς, λέει «Ζητήσατε...» λέει «...ορισμένες από εδώ να σας κάνω μάθημα. Εγώ δεν κάνω φροντιστήρια. Όποιες έχετε αδυναμία, σε ό,τι έχετε, ευχαρίστως μία φορά την εβδομάδα να καθόμαστε μετά τα μαθήματα, να σας αναλύω τις απορίες όλες και να σας βοηθήσω!» Βεβαίως δεν είχαμε, δεν πήγε καμμία.

00:46:22 Αδυναμία να πληρώσει την εγγραφή στο γυμνάσιο. Μόνο στην τελευταία τάξη του γυμνασίου είχε βιβλία

(ΟΣ) Εγώ βέβαια απορούσα πώς οι άλλες λύνουνε τις ασκήσεις ώσπου να πεις τρία. Δεν ήξερα ότι υπάρχουνε λυσάρια. Αφού δεν είχα ούτε τα ίδια τα βιβλία, το λυσάριο...; Πού να το..., πού να το σκεφτώ! Λοιπόν, θυμάμαι ότι στην πρώτη γυμνασίου, όταν μπήκα, μπήκα, έδωσα εξετάσεις αδιάβαστη. Και πέρασα ίσα ίσα με τη βάση. Μου λένε η μάνα μου, εδώ τώρα κι ο αδερφός μου, δεν έχουμε λεφτά, πώς θα πάω στο γυμνάσιο;

(ΝΣ) Πληρώνανε τότε στο γυμνάσιο.

(ΟΣ) Πληρώναμε. Και πάω, θα πάω τότε στο νομό μου. Ο οποίος μου έβαλε το όνομα της μάνας του. Πήγαινα για Μαρίνα και γύρισα Όλγα. Μόλις του είπα ότι πέρασα στο γυμνάσιο, συγκινήθηκε και έκλαιγε γιατί η μάνα του ήτανε, λέει, δασκάλα, κάπου εδώ το απολυτήριό της μου το 'χει δώσει, δεν το σκέφτηκα να ψάξω να το βρω, να το φωτογραφίσεις!

(ΝΣ) Ναι, ναι

(ΟΣ) Λοιπόν και μου λέει «Θα σου δώσω εγώ!» Του λέω «Θέλω λεφτά να γραφτώ στο γυμνάσιο και δεν έχω!» Μου λέει «Πόσα είναι;» Ήτανε τότε οι χιλιάδες, που γίνανε μετά δραχμές... Λοιπόν, λέω «Τρεις χιλιάδες θέλουνε...» λέω «... και δεν έχω λεφτά...» Λέει «Θα σου δώσω εγώ!» Και μου τα 'δωσε ο νονός μου. Και μου βρήκε... [Ακούγεται κουδούνι πόρτας]

[Διακοπή]

(ΟΣ) Και μου βρίσκει μόνο των Αρχαίων ελληνικών το βιβλίο. Και έβγαλα, σχεδόν όλο το γυμνάσιο, λέγοντας οι καθηγητές κι εγώ έγγραφα. Και θυμάμαι στην πρώτη, στην τρίτη γυμνασίου, τότε πώς τις λέγανε... Γιατί πριν κάνανε από το δημοτικό, όταν πηγαίνανε από την τετάρτη δημοτικού, πηγαίνανε πρώτη και δεύτερα γυμνασίου, εγώ έβγαλα το δημοτικό γιατί δεν θα πήγαινα γυμνάσιο, αλλά έλα που πήγα και τελείως αδιάβαστη και πέρασα! Και θυμάμαι τα μαθήματα της ιστορίας, τα κεφάλαια ήτανε εβδομήντα δύο κεφάλαια! Που τα είχα γραμμένα. Και τα πιο πολλά παιδιά, εδώ, διαβάζανε απ' τις σημειώσεις μου.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Δύσκολα χρόνια. Μόνο στην τελευταία τάξη είχα όλα τα βιβλία, γιατί βρέθηκε η Όλγα η Αγραφιώτου που έμενε στη γωνία, που έβγαλε την προηγούμενη χρονιά το σχολείο και μου έδωσε τα βιβλία της. Κι έτσι μπόρεσα... Δύσκολα χρόνια, πολύ δύσκολα. Πάρα πολύ δύσκολα! Που δεν ξέρω αν θα πήγαινε άλλο παιδί. Τότε όμως ήμασταν όλα στην ίδια μοίρα τα παιδιά, και προσπαθούσαμε το ένα να βοηθάει το άλλο. Γι' αυτό δεν είχαμε έτσι να..., βλέψεις άλλες, ας πούμε. Υπήρχε σεβασμός και πραγματική αγάπη τότε. Η ανέχεια μάς είχε κάνει πολύ ανθρώπινους.

(ΝΣ) Εδώ υπήρχε αλληλεγγύη στη γειτονιά λίγο παραπάνω ε;

(ΟΣ) Υπήρχε αλληλεγγύη. Υπήρχε γειτονιά πριν! [Τονίζει τη λέξη γειτονιά. Τώρα δεν υπάρχει γειτονιά. Όταν ήτανε όλοι εδώ που μένανε, απέναντι στο σπίτι μαζευόμασταν και μέχρι τις 2 τη νύχτα παίζαμε «μπιζ», παίζαμε διάφορα, τραγουδούσαμε. Τώρα δεν υπάρχουν αυτά όλα. Δεν βλέπεις ούτε ανθρώπους για ν' ακούσεις μια καλημέρα! Αυτό το... χαζοκούτι μάς έχει κλείσει όλους εδώ μέσα! Δεν υπάρχει! Δεν υπάρχει. Τι να κάνουμε!

(ΝΣ) Άλλα, στο γυμνάσιο τώρα στην εφηβεία...

(ΟΣ) Τώρα έχουνε... τώρα τα βρίσκουμε εύκολα...

00:50:48 Το προξενιό του καθηγητή με κοπέλα από το Χαλάνδρι.**(ΝΣ) Στο γυμνάσιο, τώρα, στην εφηβεία, φλερτάκια, έρωτες εκεί στο γυμνάσιο... Τι γινότανε;**

(ΟΣ) Κοίταξε, τότε με τη συμμαθήτριά αυτή που σου λέω, που ερωτεύτηκε τον καθηγητή, αυτή κατάλαβε ότι δεν γινότανε πλέον. Όταν βγάλαμε το γυμνάσιο, ο καθηγητής μας είχε διοριστεί στα Ανάβρυτα. Ήταν ανύπαντρος ακόμη. Επάνω

στη Χαϊμαντά υπήρχε μια οικογένεια που γνωριζόμασταν πάρα πολύ, Μενουδάκη λεγότανε, και της κάνανε προξενιό τον καθηγητή μας! Των Μαθηματικών! Αυτή ήθελε να πάρει πληροφορίες. Ο αδελφός μου όμως γνωριζότανε και με μια οικογένεια απέναντί τους, και μ' αυτούς όλους είχαμε γνωριστεί και 'μεις, και του λένε «Η Όλγα...» λέει «... μήπως μπορεί να μας βοηθήσει, να μας δώσει καμιά πληροφορία για τον καθηγητή;» 'Ηρθε ο αδερφός μου λέει έτσι κι έτσι! Λέει «Ξέρεις;» Λέω «Κοίταξε... εγώ δεν είχα πολλά πράγματα να πούμε. Αλλά μόνο αυτό ξέρω!» λέω. Και πήγε και τους είπε αυτή την ιστορία. Με τα φροντιστήρια και λοιπά. Αυτό ακριβώς έκανε την κοπέλα να θελήσει να τότε παντρευτεί!

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Και αργότερα το έμαθε και τον είχα συναντήσει και 'γω τον έλεγα «κύριε Καθηγητά» και τη γυναίκα του την έλεγα «Ελενάκι». Αφού την ήξερα από χρόνια... Λέει «Μα αυτό είναι...». Λέω «Κοιτάξτε, αυτή τη γνώριζα από παιδί...» λέω «... εσάς σας είχα καθηγητή, δεν μπορώ ν' αλλάξω τώρα!» Λοιπόν... ε, δυστυχώς έχει πεθάνει κι αυτός. Αφού ήτανε..., εγώ γέρασα, ο καθηγητής μου θα ζούσε! Ε, τέλος πάντων, ε, στο σχολείο μέσα υπήρχανε συμμαθήτριες με έρωτες και λοιπά, αλλά δεν είχανε ολοκληρωθεί. Ήτανε, ας πούμε, η Ρένα η Σταυροπούλου, που ο αδερφός της ήτανε..., είχε, πάνω στην πλατεία, ανοίξει, Πολιτικός Μηχανικός, γραφείο με τον Νίκο τον Δουράμπτη... Μ' αυτόν πήγαινα εγώ από την πρώτη δημοτικού αλλά ήμασταν σκέτοι φίλοι. Και εμείς συναντιόμασταν μέχρι τα ογδόντα μας, συναντιόμασταν στις ταβέρνες! Κάπου έχω μια, δυο φωτογραφίες, δεν τις βρήκα. Λοιπόν, τη μία μάλιστα την είχα στείλει στην αδερφή μου στην Αμερική, την άλλη ούτε ξέρω πού βρίσκεται. Και..., εντάξει, περνούσαμε ωραία!

00:53:17 Υπήρχαν διακρίσεις μεταξύ πλουσίων και φτωχών

(ΟΣ) Αλλά υπήρχε, όμως, η διάκριση οι πλούσιοι με τους φτωχούς. Ήτανε... είχαμε την Μπουρτζάλα που είχε ο πατέρας της το κατάστημα, που είχανε! Αυτή, λοιπόν, τότε,... είδες τις φωτογραφίες με την ποδιά ήμασταν. Αυτή, από μέσα ήτανε ντυμένη στο καντίνι, με ψιλή κάλτσα, εμείς φοράγαμε σοσόνια, αυτή ψιλή κάλτσα και μετά είχε και άλλες δυο που μετά βγάζανε τις ποδιές και πηγαίνανε από 'δω κι από 'κει! Σ' αυτό δεν θέλω να επεκταθώ, το θέμα. Παρά..., επειδή είχανε ακουστεί κάτι φήμες... Την εσουνάτησα λοιπόν μια μέρα, μετά που βγάλαμε το γυμνάσιο και λοιπά, κάτω στην οδό Χαλκοκονδύλη, που ήτανε η αφετηρία των λεωφορείων του Χαλανδρίου. Αυτή με το που με βλέπει, πάω εγώ στην ουρά να πάρω το λεωφορείο «Γεια σου Όλγα, τι κάνεις;» Ενώ στο γυμνάσιο δεν μουμίλαγε, δεν με καταδεχόταν γιατί ήταν η πλούσια και 'γω το φτωχαδάκι. Και γυρνάω εγώ για να την εκδικηθώ επειδή μας περιφρονούσε, γυρνάω, την κοιτάω καλά, καλά, «Γεια σου Μπουρτζάλα!» [Ακατάληπτα] πράματα! [Γελάει] Αλλά όμως εγώ πήρα την ικανοποίησή μου! Την εκδικήθηκα γιατί είχαν ακουστεί κάτι βρομιές σε όλο το Χαλάντρι για εκείνηνε και γυρίσανε όλοι και την κοιτάγανε! [Γελάει] Εγώ πήρα την ικανοποίησή μου! [Γελάει]

(ΝΣ) Μάλιστα.

[Διακοπή]

00:55:05 Γνωριμίες και παρέες από τα σχολικά χρόνια.

(ΟΣ) Τα αγόρια, λοιπόν ήτανε στο 1^ο Δημοτικό και τα κορίτσια εδῶ στην πλατεία Δούρου. Δεν γνωριζόμασταν αλλά εμείς ήμασταν πολλά παιδιά που ήμασταν απ' την πρώτη δημοτικού. Είχαν έρθει όμως, τότε το γυμνάσιο Χαλανδρίου είχε παιδιά από τη Φιλοθέη, το Ψυχικό, Παλαιό και Νέο, από το Χολαργό, Αγία Παρασκευή, Βριλήσσια, Πεντέλη, Παλιά και Νέα... Από πολλά μέρη.

(ΝΣ) Πόσα κορίτσια ήσασαν μεσ' στην τάξη;

(ΟΣ) Τι πόσα χρόνια;

(ΝΣ) Πόσα κορίτσια μεσ' την τάξη. Πόσα;

(ΟΣ) Εξήντα παιδιά ήμασταν. Εξήντα παιδιά μέσα στην τάξη. Μόνο κορίτσια!

(ΝΣ) Μόνο κορίτσια.

(ΟΣ) Τα αγόρια ήτανε στο άλλο. Και δεν γνωριζόμασταν. Μας βάλανε μαζί μόνο στην τελευταία τάξη. Και εκεί βρεθήκαμε, ας πούμε και έτυχε, τον έχω στη φωτογραφία εκεί, έναν συμμαθητή μου που βρεθήκαμε στη χορωδία του ΚΑΠΗ, που ήμασταν συμμαθητές. Και πώς γνωριστήκαμε; Λέγοντας ποιους συμμαθητές είχα εγώ, του έλεγα γι' αυτούς που είχα απ' το δημοτικό, και ποιους καθηγητές και έτσι γνωριστήκαμε. Επίσης την..., πώς την λέγανε, μωρέ αυτή την... Κουμιώτου, θα πρέπει να την ήξερες.

(ΝΣ) Ναι, την έχω ακούσει. Δεν την είχα εγώ αλλά...

(ΟΣ) Την έχεις ακούσει. Αυτή έκανε... φιλόλογος ήτανε στα αγόρια. Το γιο της τον είχα γνωρίσει που, απ' την ογδόη γυμνασίου και μετά στις συγκεντρώσεις που κάναμε κάθε χρόνο. Είχαμε κάνει την πρώτη συγκέντρωση στου «Μπάμπη» στην Κηφισιά, όταν ήμασταν 21 χρονών και δεν γνωριζόμασταν, γιατί μερικές ήτανε λεπτές και μελαχρινές, τις έβλεπα εκεί χοντρές και ξανθές! [Γελάει]

«Ποια είσαι εσύ;» «Εγώ είμαι η τάδε!» «Εγώ είμαι η τάδε!» [Γέλια]

(ΝΣ) Με ταμπελάκια!

(ΟΣ) Και άρχιζε, λοιπόν, αυτός εκεί ο Μπάμπης να μας βάζει «Πώς αλλάξαμε λοχία, κοίτα τη φωτογραφία...»! [Γέλια] Τα τραγούδια...! [Γέλια] Λοιπόν... Τελευταία φορά, απ' το ΚΑΠΗ, λοιπόν, μετά από τις συγκεντρώσεις αυτές, είχαμε αρχίσει πια να γνωριζόμαστε. Και είχαμε πάει στη χορωδία, που ήμουνα πια, του ΚΑΠΗ, φύγαμε εγώ με μια άλλη χωρίς να χαιρετήσουμε το δάσκαλο. Και της λέω «Πάμε στον Άγιο Ελευθέριο την Κυριακή που ψάλλει στο αριστερό ψαλτήρι...», όπου είναι και τώρα ακόμη, «... να τον χαιρετήσουμε;» Ε, πήγαμε εκεί, περιμένουμε να τελειώσει η λειτουργία, μετά γινόταν κάποιο μνημόσυνο, λέω

«Πάμε πιο κοντά...» και κοίταζα λοιπόν κάποιον «Μωρέ...» λέω «...αυτόνε τονε ξέρω! Πού τον ξέρω;» Μου λέει η άλλη η κυρία που πήγαμε μαζί «Θα 'ναι δημοσιογράφος και τον έχεις δει!» «Όχι, τον ξέρω!» Ήταν ο γιος της Κουμιώτου!

(ΝΣ) [Α, μάλιστα! [Γέλια]

(ΟΣ) Λοιπόν, συναντηθήκαμε, όλοι απορίσανε που μας βλέπανε, αγκαλιαστήκαμε, φιληθήκαμε, εκεί από παιδιά... Αλλά πέθανε κι αυτός! Το έμαθα ότι πέθανε. Είχα πολλές, έτσι, φίλες και συμμαθήτριες... Η μία μάλιστα είχε..., είναι... ήτανε η γιαγιά του Παναγιώτη του Πετράκη. Αυτουνού του ηθοποιού. Που έπαιζε σε κάποια... «Βέρα στο δεξί» έπαιζε; Δεν ξέρω πού έπαιζε. Η γιαγιά του. Τον οποίον ήξερα εγώ από τόσο που τον είχε η γιαγιά του γιατί αυτή τον μεγάλωνε. Και ήμασταν πολύ φίλες με τη Μαίρη... Τελικά, είχε πάει σ' ένα γάμο συγγενών της και τους κάλεσε μετά στο σπίτι της για να φάνε, να πιούνε ένα ποτό... Λέει «Ένα λεπτό να μπω στην τουαλέτα!» αλλά δυστυχώς έμεινε στην τουαλέτα. Και πάει κι αυτή. Και πολλοί, οι περισσότεροι πεθάνανε. Ε, τώρα γεράσαμε όλοι. Κι έτσι είχαμε τον επίλογο αυτόν με τα γυμνασιακά, τελειώσαμε.

00:59:05 Η σχολική ζωή το γυμνάσιο της πλατείας Δούρου

(ΝΣ) Πάλι θέλω εγώ κάτι. Εκεί, στο..., την αίθουσα, πώς τη θυμάσαι; Πώς ήτανε; Μέσα στο..., στην πλατεία Δούρου...

(ΟΣ) Στην πλατεία Δούρου, ήτανε, όπως ήτανε....

(ΝΣ) Δίπλα στον κινηματογράφο;

(ΟΣ) ... τα μισά ήταν εκεί στη γωνία επάνω και τα άλλα ήταν εκεί που είναι τώρα τα μαγαζάκια με τις στοές; Εμάς η τάξη ήτανε που έβλεπες τη λεωφόρο, το..., την πλατεία Δούρου έβλεπε. Η πλατεία Δούρου δεν ήτανε έτσι. Αλλά ήτανε εκεί μεσ' στη μέση είχε ένα σιντριβάνι. Και πηγαίναμε εκεί και κάναμε βόλτες γύρω απ' το συντριβάνι.

(ΝΣ) Διάλειμμα εκεί κάνατε, στην Πλατεία Δούρου;

(ΟΣ) Στην Πλατεία Δούρου. Εκεί. Από κει...

(ΝΣ) Στο πεζοδρόμιο, δεν είχε αυλή βέβαια;

(ΟΣ) Τίποτα, δεν υπήρχε..., ήταν ένα εστιατόριο η «Αστόρια» και από πίσω απ' την «Αστόρια» ήτανε δυο τάξεις και δύο τάξεις ήτανε εδώ, στην πλατεία Δούρου. Που ήτανε από πίσω η «Τιάνια», ο κινηματογράφος, και στο καλοκαιρινό που έβγαινε στη Βάρναλη, που ήταν μια μάντρα, εκεί πηγαίναμε και κάναμε γυμναστική. Είχαμε μια καθηγήτρια την Παπαρήγα, έτσι μια ψηλή νταρντανογυναίκα και είχε ένα επιβλητικό ύφος, ήταν για γυμνάστρια φτιαγμένη. Έλεγε σαν στρατιώτης «Έν, δύο...», ξέρω 'γω, και κάναμε εκεί γυμναστική.

(ΝΣ) Και κάνατε και παρελάσεις;

(ΟΣ) Και κάναμε και παρελάσεις, φορούσαμε τότε φουφούλες στη γυμναστική, κάναμε και παρελάσεις, κάπου έχω κάτι φωτογραφίες, δεν τις έψαξα να τις βρω... Και παρελάσεις κάναμε του Αγίου Κωνσταντίνου, εδώ γινότανε πολύ μεγάλο

πανηγύρι και 'μεις χορεύαμε και στην πλατεία, γινότανε... , γινότανε λαμπαδηδρομίες ... και χοροί... Τι να σου πω; Μεγάλη..., πυροτεχνήματα... Πανηγύρι κανονικό, δηλαδή.

1:01:05 Επί Καρελά γινόντουσαν πολλές γιορτές στο Χαλάνδρι

(ΟΣ) Όταν ζούσε δε και ο Καρελάς, ο οποίος ήτανε πολύ πανηγυρτζής δημιουργούσε και πολλές γιορτές εδώ στο Χαλάνδρι. Έκανε, ας πούμε, την εβδομάδα της..., πώς το λένε, της σουβλας! Και ερχόντουσαν πολλοί και δούλευε το Χαλάνδρι! Είχαμε πολλές ταβέρνες, ήτανε οι λεωφόρος Πεντέλης όλο κουτούκια στο δρόμο. Δεξιά και αριστερά μονοκατοικίες και κουτουκάδικα μέχρι ψηλά. Ήτανε άλλο πράγμα!

01:01:38 Γιατί δεν έδωσε την ψήφο της στον Καρελά

(ΝΣ) Πριν ξεκινήσουμε, μας είπες κάτι για τον Καρελά...

(ΟΣ) Ναι!

(ΝΣ) ...και για την ψήφο που δεν του έδωσες!

(ΟΣ) Δεν του την έδωσα γιατί τότε θα έβγαινε ο Σπυρόπουλος.

(ΝΣ) να μας διηγηθείς λίγο την ιστορία για να την γράψουμε;

(ΟΣ) Θα έβγαινε ο Σπυρόπουλος. Γιατί εγώ τότε πήγαινα στον Καρελά συνέχεια για να με βάλει σε κάποια δουλειά. Και αυτός λοιπόν μου φέρνει μια μέρα και μου λέει «*Πήγαινε να μου φέρεις την εφημερίδα, "ΤΑ ΝΕΑ"*». Μου δίνει λεφτά, πάω του αγοράζω την εφημερίδα, ήταν Δήμαρχος, που να ξέρω εγώ τι θέλει; Και διάβαζε εκεί τις αγγελίες, λέει «*Εδώ, εκεί...*» Του λέω «*Από 'δω θα μου βρείτε δουλειά; Εγώ περίμενα εδώ να με βάλετε και σεις ...*» Και μου κάνει... , δεν με φώναζε δε με το όνομά μου, με φώναζε «αραπάκι»! Και πάει να μου χαϊδέψει το χέρι. Του λέω «*Τι κάνεις εκεί;*» του λέω. «*Το σκέφτηκες αυτό που έκανες;*» Δεδομένου ότι τότε ήμουνα 21 χρονών, είχα δικαίωμα να ψηφίζω και μου βγάζει το βιβλιάριο το εκλογικό το δικό μου, της μάνας μου, της μεγάλης αδερφής, μου 'βγαλε όλα τα βιβλιάρια που χρειαζόμαστε, και πήγε να μου... Του λέω «*Μ' αυτό που έκανες, δεν πρόκειται να σε ψηφίσω!*» Και τότε έβγαινε ο Σπυρόπουλος, έβαλε υποψηφιότητα, ο οποίος μετέφερε το νεκροταφείο και το πήγε εκεί πάνω και με βλέπει, ψηφίζαμε στο «*Λίτσειο*», στην αυλή του σχολείου του Λιτσειού. Και με βλέπει, είχε βάλει στον Σπυρόπουλο, είχε βάλει υποψηφιότητα και ο Κάβαλος. Αγίας Παρασκευής και Αριστοφάνους είχανε μεγάλο μαγαζί και πουλάγανε κάρβουνα, τέτοια... Ήτανε μεγάλη οικογένεια του Κάβαλου. Με την κόρη του είχε παντρευτεί του «*Κοραή*», ο γιος ο Νίκος, ο οποίος έχει πεθάνει. Και αυτός ήτανε συμμαθητής μου. Λοιπόν... και του λέω «*Μ' αυτό που έκανες δεν...*» Όταν βγήκα, λοιπόν, που πήγα και ψήφισα, δεν τον ψήφισα, βέβαια! Ψήφισα τον Σπυρόπουλο τότε! Και 'γω και όλοι μας, όλος ο κόσμος. Γιατί ήταν τίμιος και καλός άνθρωπος. Και με είδε πουμίλαγα με τον Κάβαλο. Κοντά αυτός ο Καρελάς. Λέει «*Το είπες και το 'κανες!*» και ξέρω 'γω... «*Να μην σ' ενδιαφέρει τι κάνω εγώ, να κοιτάς εσύ τους δικούς σου!*» Και πιάσανε τον καυγά ο Κάβαλος με

τον Καρελά για μένα! [ακατάληπτα] «Εσύ δεν με κορόιδευες; Θα σε κάνω ρεζίλι!» του λέω. «Μην τυχόν και..., αυτό που έκανες, που πήγες να μου χαϊδέψεις το χέρι, θα σε ρεζιλέψω! Και δεν θα ξαναβγείς Δήμαρχος!» Δεν ξαναβγήκε δήμαρχος! Δεν ξαναβγήκε δήμαρχος!

01:04:20 Η οργάνωση «Κοινωνικής Αντιλήψεως» στο Χαλάνδρι

(ΟΣ) Λοιπόν, και μετά, όταν εγώ πήγα στην «Κοινωνική Αντίληψη» προσπαθούσε να με διαβάσει, κατηγορώντας με ότι ήμουνα αριστερή, για να μην με δεχτούν στην «Κοινωνική Αντίληψη». Αλλά έλα που η Πρόεδρος μας ήτανε λογική, η οποία ήτανε επιθεωρήτρια του Νομού Αττικής στο Υπουργείο Παιδείας! Και είχε πάρει σύνταξη. Ο αδελφός της ήτανε προσωπικός φίλος με το Βενιζέλο. Ήτανε, δηλαδή, αυτής της τάξης. Και μου λέει «Γιατί...» λέει «... τα λέει αυτά;» Και της περιέγραψα το γεγονός εγώ. Μου λέει «Ασ' τους όλους να λένε! Εσύ θα παραμείνεις.» Βέβαια ο μισθός ήταν ελάχιστος, αλλά αφού δεν είχα κι άλλη δουλειά, τι να έκανα;

(ΝΣ) Μας λες τι ήταν αυτή η οργάνωση, γιατί δεν το γράψαμε πριν που μας το 'πες. Ποιο;

(ΝΣ) Η οργάνωση «Κοινωνικής...»

(ΟΣ) Οργάνωση «Κοινωνικής Αντιλήψεως». Ναι.

(ΝΣ) Τι ήτανε για να το γράψουμε.

(ΟΣ) Ο σκοπός της ήτανε φιλανθρωπικός, δηλαδή όπου υπήρχανε..., γιατί ήτανε χωρισμένο το Χαλάνδρι σε πολλούς τομείς, υπήρχανε όλες αυτές εδώ που είναι στη φωτογραφία, η κάθε μια είχε κι έναν τομέα, και πήγαινε να κάνει εξακρίβωση, όπου υπήρχε ο φτωχός, να πάμε να του δώσουμε ανάγκες σε..., που είχε και λοιπά, ό,τι χρειαζότανε, ό,τι μπορούσαμε, γιατί και 'μεις δεν είχαμε ειδικές συνδρομές, παρά μόνο από ανθρώπους του Χαλανδρίου, που δίνανε κάποια συνδρομή κάθε μήνα και υπήρχε μία υπάλληλος που πήγαινε για τις συνδρομές και η άλλη ήμουν εγώ που ήμουνα στο γραφείο. Λοιπόν...

(ΝΣ) Πού ήταν το γραφείο;

(ΟΣ) Το γραφείο ήτανε Παπάγου και Αριστείδου 17, νομίζω. Στου Σκαλήβου το σπίτι. Λοιπόν... και πηγαίναμε εκεί, κάναμε εκδηλώσεις σε πολλά σπίτια, σε ένα απ' αυτά κάναμε και στο... πώς σου είπα προηγουμένως στου Λιάπη, στην αδελφή του Καραμανλή το σπίτι.

(ΝΣ) Ούτε κι αυτό το γράψαμε, οπότε να μας το πεις.

(ΟΣ) Ναι. Στην αδερφή του Καραμανλή, κάναμε στο σπίτι του Κεφαλληνού, αυτής εδώ. Αυτό το σπίτι είναι Αγίας Παρασκευής που βλέπουμε στο βάθος, μετά την πλατεία Κένεντυ, όπως ανεβαίνουμε αριστερά, στο βάθος ένα άγαλμα ψηλά. Σ' αυτό το σπίτι κάναμε πολλές εκδηλώσεις εκεί μέσα...

(ΝΣ) Τι ήτανε οι εκδηλώσεις;

(ΟΣ) Εκδηλώσεις, δεξιώσεις καλλιτεχνικές, προσέφεραν όλες οι κυρίες αυτές, τα διάφορα που φτιάχνανε και προσφορά από καλλιτέχνες και έτσι πωλούσαμε προσκλήσεις, μαζεύαμε χρήματα και με αυτά τα χρήματα τα διαθέταμε σε πολλούς φτωχούς. Ήτανε λοιπόν...

1:07:02 Τρεις περιπτώσεις παροχής βοήθειας σε οικογένειες

(ΝΣ) Ποιοι ήταν οι φτωχοί; Σε ποιες περιοχές;

(ΟΣ) Μεταξύ των φτωχών αυτών θα σου πω τρεις περιπτώσεις. Η μία ήτανε η σύζυγος του μουσικού του Σκαλκώτα. Ακουστός γιατί είχε μεγάλο έργο ο Σκαλκώτας, η γυναίκα του η κυρα Παρασκευούλα έμενε σε κάτι πλινθόκτιστα, όπως ήταν το Χαλάνδρι κάποτε, από πλίνθες και κάτι χαμηλά σπιτάκια, εκεί ζούσε η κυρα Παρασκευούλα, η οποία έτρεφε περιστέρια και πουύλαγε τα περιστέρια για να τα σφάζουνε για να μπορέσει να ζήσει. Δεν της είχανε βγάλει ούτε σύνταξη ούτε τίποτα. Και την είχαμε εμείς και επειδή είχε αυτό το όνομα, η πρόεδρος δεν ήθελε να την υποτιμήσει και μου 'λεγε «Όλγα, θα της πηγαίνεις εσύ τα πράγματα στο σπίτι της.» Και της είχα πάει λοιπόν, «Κυρά Παρασκευούλα σου 'φερα την «κοινωνική αντίληψη» και τρελαινόταν απ' τη χαρά της... Μου λέει «Ήρθε μια νέα κοπέλα...», ξέρω 'γω, μου δίνει ένα ζευγάρι πιτσούνια, περιστέρια. «Τι να τα κάνω;» της λέω. «Απ' τη χαρά μου, σε παρακαλώ να τα δεχτείς!» Τα πήρα τα πιτσούνια, τα έφερα εδώ, και τα είχαμε λίγες μέρες σε ένα κλουβί, τ' αφήσαμε και πετάξανε. Τι να τα κάνουμε; Δεν θέλαμε να τα σφάξουμε!

(ΝΣ) Ο Σκαλκώτας έμενε στο Χαλάνδρι;

(ΟΣ) Ναι, εδώ, εδώ, εδώ! Στον Άγιο Παντελεήμονα από πίσω. Εκεί πίσω ήτανε όλο πλινθόκτιστα. Ήτανε τα Χαλαντρέικα σπίτια, όπως ήτανε εδώ τα στεναδάκια που βλέπουμε στην πλατεία, οδός Ηρακλείου, που είναι το ταχυδρομείο, όλα αυτά τα στεναδάκια. Ήταν όλο Χαλαντρέικα σπίτια. Χαμηλά, μικρά. Λοιπόν, και είχα πάει και της πήγαινα εγώ εκεί τα τρόφιμα. Η δεύτερη περίπτωση που αξίζει να πούμε, ήτανε η κυρά Δέσποινα η Τζίκα, η οποία ήτανε..., ας την πω νεωκόρος, καντηλανάφτισσα στον Άγιο Παντελεήμονα που δεν ήτανε τόσο μεγάλη εκκλησία. Ήτανε μικρότερη ακόμη. Και η κυρά Δέσποινα, φυσικά, δεν είχε να συντηρηθεί, και άναβε και τα καντήλια, τη βοηθούσε ο κόσμος, τη βοηθούσε κι η «Κοινωνική Αντίληψη». Λοιπόν, η κυρά Δέσποινα η Τζίκα, γιατί τη λέω, ήτανε η γιαγιά της... της... πώς τη λένε, πες τηνε, που βγήκε Μις Χαλάνδρι; Ήτανε... αχ, μωρέ!

(ΝΣ) Δεν το θυμάμαι.

(ΟΣ) Η Τσοπέη! Η Τσοπέη!

(ΝΣ) Α, η Κορίνα Τσοπέη!

(ΟΣ) Η Κορίνα Τσοπέη!

(ΝΣ) Το 'χουμε ακούσει τ' όνομα!

(ΟΣ) Η Κορίνα η Τσοπέη, ήτανε γιαγιά της. Είχε πεθάνει η μάνα της κι ο πατέρας της ήτανε Διοικητής στην Αστυνομία Χαλανδρίου. Ο οποίος είχε ξαναπαντρευτεί.

Το κοριτσάκι κακοπερνούσε. Εγώ ήμουνα περίπου είκοσι τέσσερα χρονών, είκοσι πέντε κι αυτό ήτανε πιο μικρό, τη θυμάμαι με μια χωρίστρα στη μέση, με δυο τσιμπιδάκια, μ' ένα πολύ όμορφο πρόσωπο όμως. Και το είχε η γιαγιά του το κοριτσάκι. Εμείς της πηγαίναμε τα τρόφιμα, ε, και βλέπαμε το κοριτσάκι που το κράταγε απ' το χέρι και το έφερνε στις συνεδριάσεις που κάναμε κάθε Τετάρτη. Όταν λοιπόν βγήκε η εγγονή της Μις Υφήλιος, ήρθε μια Τετάρτη εκεί ή κυρά Δέσποινα εκεί στην Παπάγου «*Ήρθα...*» λέει «... *τώρα να σας ευχαριστήσω, δεν θέλω πλέον τη βοήθειά σας, η εγγονή μου βγήκε Μις Κόσμος και μ' έχει αναλάβει και θα με βοηθάει η εγγονή μου, θα με συντηρεί από 'δω και πέρα!*» Γι' αυτό είπα αυτή την περίπτωση.

(ΝΣ) Ναι, ναι, ναι.

(ΟΣ) Ε, και η τρίτη περίπτωση, δεν πήγα να της προσφέρω βοήθεια, αλλά απλά πήγα να κάνω εξακρίβωση. Έμεινε στην Αγίας Παρασκευής με ενοίκιο, επί της Αγίας Παρασκευής σε κάτι χαμηλά σπιτάκια. Και ήρθε λοιπόν κάποια «*Που είναι τούτο..., που είναι εκείνη...*» και ξέρω και ποια είναι, μπορώ να στη δείξω εκεί μέσα. «*Που είναι τόσο φτωχιά και μένει έτσι...*» Λέει «*Εντάξει!*» Λέει... τα σημειώνω, εγώ κράταγα τα πρακτικά. Λέει «*Όλγα, θα πας αύριο να κάνεις εξακρίβωση εσύ, εκεί!*» Εγώ τώρα, κοπελίτσα και 'γω, αλλά τι εξακρίβωση, δεν ήξερα να κάνω έτσι ακριβώς και τέτοια, της χτυπάω την πόρτα... Μου λέει «*Δεν θα πας στο γραφείο, θα πας εκεί!*» Ανοίγει μια ηλικιωμένη γυναίκα, μου λέει «*Καλώς την κοπέλα, τι είσαι, ποια είσαι...*» Της λέω «*Είμαι από την Κοινωνική Αντίληψη και ήρθα να σας κάνω παρέα!*» Αυθόρμητα μου ήρθε! Πάω, λοιπόν, να της κάνω παρέα. «*Αχ, παιδί μου, σ' ευχαριστώ πάρα πολύ που ήρθες, είμαι πολύ χαρούμενη που μπήκε ένας νέος άνθρωπος εδώ!*» Εγώ κοίταζα, λοιπόν, και είχε έτσι ένα σερβάν, πιο μικρό λίγο απ' αυτό, και πάνω είχε μία φωτογραφία, ένα γαμπρό και μία νύφη. Λοιπόν, λέω «*Εδώ είσατε εσείς;*» Από 'κείνη τη φωτογραφία μου είπε όλη της την ιστορία. Και μετά, επειδή δεν είχε ντουλάπια και τέτοια, είχε το κρεβάτι της και είχε στρωμένη μια κουβέρτα από κάτω που έφτανε μέχρι κάτω κάτω. Μου λέει «*Δεν έχω ανάγκη από τίποτα, η άλλη η κυρία που ήρθε νόμιζε ότι δεν έχω να φάω. Έχω, παιδί μου, απ' όλα!*» Και ανοίγει και μου δείχνει. «*Αυτός ο τενεκές έχει όσπρια, το άλλο έχει τυρί, το άλλο έχει αλεύρι, το άλλο έχει λάδι! Έχω απ' όλα! Παρέα θέλω! Ανθρώπους! Και είμαι πολύ ευχαριστημένη που ήρθες να μου κάνεις παρέα!*» μου λέει. Ναι. Της λέω «*Θα ξανάρθω!*» Δεν ξαναπήγα. Δεν είχα χρόνο για τέτοιες πολυτέλειες. Όταν πήγα, λοιπόν, στη Ναυπλιώτου και της λέω έτσι κι έτσι, μου έδωσε συγχαρητήρια και μου λέει «*Θα σε προτείνω στον Παπακώστα να μπει στη Σχολή Κοινωνικών Λειτουργιών δωρεάν και να έρχεσαι και εδώ.*» Γιατί δεν υπήρχανε χρήματα να σπουδάσω, να πάω κάπου παραπάνω. Το υποσχέθηκε κι ο Παπακώστας, το δέχτηκε, γιατί λέει *Αφού είναι έτσι και κάνει λέει κι αυτές τις δουλειές...*

Δυστυχώς το καλοκαίρι εκείνο αρρώστησε και πέθανε ο άνθρωπος κι έτσι εγώ δεν μπόρεσα να μπω στη Σχολή. Ήταν ένα κεφάλαιο που έκλεισε, δηλαδή, για μένα από 'κει. Ε, μετά βρήκα τη δουλειά που βρήκα...

(ΝΣ) Απ' ότι λες οι φτωχοί άνθρωποι δεν ήταν ανάμεσα στους πρόσφυγες.

(ΟΣ) Όχι!

(ΝΣ) Όχι, έτσι;

(ΟΣ) Όχι! Οι πρόσφυγες, οι πρόσφυγες δεν ήτανε ε, ε, οι άνθρωποι που πηγαίνανε να ζητήσουνε.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Είχανε όμως..., κάποτε ήρθανε που είχανε και μικρά παιδιά, όπως μια εδώ κάτω που τη λέγαμε Χαλαντρέισσα, ήτανε του Χέλιου η Γιωργία εδώ, που πέθανε το παιδί της, ήτανε η άλλη, την λέμε Μισιωτίνα, η Φεβρονία και η Καλλιόπη που έχουνε, εδώ στην Πίνδου το τετραώροφο απέναντι απ' τα χαμηλά! Ε, ε, ε, η μάνα τους ήτανε παραδουλεύτρα κι ο πατέρας τους οικοδόμος. Αλλά εμείς, ας πούμε, οι γονείς μας ήταν αγαπημένοι, και ήμασταν όλοι μαζί αγαπημένοι. Όταν όμως μας δώσανε κάτι ρούχα στην Κοινωνική Αντίληψη, ήρθανε κι αυτές για να πάρουνε και άρπαζαν... Λέω «Δεν θα πάρετε αυτά που θέλετε, θα σας δώσω εγώ αυτά που θέλω για να σας είναι χρήσιμα!» Και αρχίσανε και με βρίζανε. «Ήρθες εδώ και σε πήρανε κι έγινες πλούσια...» Λέω «Δεν έγινα πλούσια, υπάλληλος είμαι εδώ πέρα! Αλλά να σας δώσω κάτι που θα σας είναι χρήσιμο! Όχι να πάρετε πολλά και μετά να τα κάνετε τι;» Ε, κι έτσι, λοιπόν, μοιράζαμε ένα μήνα ρούχα, που μας είχανε φέρει απ' την Αμερική. Από κάποιοι, δεν ξέρω ποιοι τα είχανε προσφέρει. Τα μοιράζαμε.

01:14:51 Η περίπτωση της κλοπής ενός παιδιού

Τότε, λοιπόν, γνώρισα και τους αστυνομικούς, γιατί είχαμε δυο αστυνομικούς να κρατάνε την τάξη. Είχαμε γίνει με τον έναν πολύ φίλοι! Ερχότανε κι εδώ, γνώρισα την οικογένειά του, τις αδελφές του, πολύ φίλοι! Φίλοι, όμως, με την καλή έννοια, γιατί τότε υπήρχανε και οι περιπολίες που κάνανε εδώ οι αστυνομικοί κι ήτανε κι άλλος ένας, που μαζί μ' αυτόν ερχότανε, κι όταν έπιανε η βροχή, πηγαίνανε κάτω απ' το υπόστεγο το δικό μας. Λοιπόν, εκεί στους ανθρώπους που ερχόντουσαν για βοήθεια, είχε έρθει μια ηλικιωμένη η οποία είχε, κρατούσε ένα αγοράκι μέχρι εφτά, οχτώ χρονών. Κι έλεγε ότι είναι παιδί της. Εγώ, αν και πολύ νέα, δεν καταλάβαινα πολλά πράγματα, παρ' όλα αυτά όμως, λέω στη Ναυπλιώτου «Κυρία Ναυπλιώτου, αυτή είναι πολύ μεγάλη, δεν μου φαίνεται να είναι αυτό παιδί της! Θέλετε να πω στους αστυνομικούς αυτούς, που γνωριστήκαμε...» «Μα μπορείς...» λέει «... έχεις το θάρρος;» Λέω «Ναι, γνωριστήκαμε και κάνουνε περιπολίες κι έρχονται στο υπόστεγο του σπιτιού μας. Να τους πω να ερευνήσουνε;» Μου λέει «Και βέβαια να το κάνεις!» Λοιπόν, ερευνήσαμε γι' αυτή τη γυναίκα, που ερχότανε και ζητούσε βοηθήματα και πούλαγε στη λαϊκή μαντιλάκια και μάθαμε, λοιπόν, ο ένας απ' αυτούς που του λέω «Σε παρακαλώ, αυτό κι αυτό συμβαίνει...» και την παρακολουθήσανε, πιάσανε και το παιδάκι χωριστά, και το είχε κλέψει από το ΠΙΚΠΑ από τη Χαλκίδα, το παιδάκι και το εκμεταλλεύοντανε! Κι επειδή, από αυτό το ένα περιστατικό κι από το άλλο με την άλλη που έκανα, η Ναυπλιώτου θεώρησε καλό ότι πρέπει οπωσδήποτε να μπω στη Σχολή! Δεν είχα την τύχη! Τέλος πάντων, τελείωσε. Θέλω, θέλω να πω ότι...

(ΝΣ) Αυτά ήταν στη δεκαετία του πενήντα, όλα αυτά που λέτε.

(ΟΣ) Όχι, στη δεκαετία από το '50, απ' το '52, '53 μέχρι το '60 και...

(ΝΣ) Ναι, εκεί περίπου.

(ΟΣ) Όλα αυτά! Υπήρχε η φτώχεια, αλλά δεν κάνανε... ήτανε εθελόντριες όλες οι Αντιλήπτορες, δεν είχανε τη μόρφωση να κάνουνε μία σωστή εξακρίβωση, να δούνε ποιος έχει την πραγματική ανάγκη και ποιος δεν την έχει.

(ΝΣ) Αυτή η κυρία Ναυπλιώτου, που αναφέρεις, ήτανε η Πρόεδρος;

(ΟΣ) Η Πρόεδρος ήτανε! Για να δω...

(ΝΣ) Διορισμένη από πού;

(ΟΣ) Εδώ μέσα δεν την βλέπω. Ήτανε η Πρόεδρος η Ναυπλιώτου...

(ΝΣ) Πού ανήκε αυτή η Οργάνωση; Πού ανήκει;

(ΟΣ) Στο Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρ..., τότε ήτανε Υπουργείο Προνοίας!

(ΝΣ) Υπουργείο Προνοίας, ναι.

(ΟΣ) Και είχαμε το Συμβούλιο που απαρτιζότανε και για τις άλλες Αντιλήψεις που υπήρχανε στο Χολαργό, δεν ξέρω και πού αλλού... ε, ε, εδρεύανε σ' εκείνους. Και πηγαίναμε, ας πούμε, όταν θέλαμε να κάνουμε κάποιο Συμβούλιο, να πάρουμε κάτι προσκλήσεις και πηγαίνα στα Υπουργεία, από 'δω, από 'κει... για να βρω τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

01:17:57 Η βάφτιση δύο παιδιών με τα ονόματα του Παύλου και της Φρειδερίκης

(ΝΣ) Μας είχες αναφέρει πριν, δεν έχει γραφτεί, ότι σε μια φωτογραφία που φαίνεται μια βάφτιση...

(ΟΣ) Ναι!

(ΝΣ) ...τα παιδάκια ...

(ΟΣ) Αυτά εδώ! Αυτή εδώ είναι!

(ΝΣ) Τα παιδάκια τα ονομάσατε...

(ΟΣ) Λοιπόν, τότε ήτανε η Πριγκίπισσα η..., πώς τη λένε, η Φρειδερίκη και ο Παύλος. Και μοιράζανε βιβλιάρια προικοδότησης.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Με κάτι, με χρήματα, δεν ξέρω. Λοιπόν, ήτανε μια οικογένεια εδώ στο Χαλάνδρι πολύτεκνη, που αυτή γέννησε και έκανε δίδυμα παιδιά. Τότε λοιπόν είπαμε, και ερχότανε και την βοηθούσαμε. Λοιπόν, λέμε «*Τα παιδιά που έκανες θα σου τα βαπτίσει η Κοινωνική Αντίληψη!*» Εδώ είναι η φωτογραφία με τη βάπτιση που έχουμε βαπτίσει εμείς το αγοράκι, η Κοινωνική Αντίληψη, μέσα σ' αυτές είμαι και εγώ εδώ! Αυτή είναι του Τοπαλίδη η γυναίκα, που είχε το φαρμακείο. Η κυρία Τοπαλίδου. Λοιπόν, αυτή είναι η Κροντήρη, που έμενε στη

Ζαλοκώστα, το γωνιακό σπίτι που είναι σα βίλα. Μονοκατοικία. Και δίπλα είναι εκείνο το παιδί που είχε πάθει, που είναι αυτιστικό, που έκανε κούνια όλο, συνέχεια...

(ΝΣ) Δεν τα θυμάμαι εγώ...

(ΟΣ) Δεν τους ξέρεις. Λοιπόν, και βαπτίσαμε τα παιδάκια, όλη η Κοινωνική Αντίληψη βάπτισε το αγοράκι και το έβγαλε Παύλο και αυτή είναι η κυρία Κεφαλληνού που στο σπίτι της, που σου είπα κάναμε τις εκδηλώσεις, βάπτισε το κοριτσάκι και το έβγαλε Φρειδερίκη. Βγάλαμε δηλαδή τον Παύλο και τη Φρειδερίκη.

(ΝΣ) Αυτό με σκοπό να πάρουνε το βιβλιάριο;

(ΟΣ) Όχι, όχι! Απλά το κάναμε για να τιμήσουμε τους Βασιλείς, τότε που δίνανε τα βιβλιάρια προικοδότησης.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Το αγόρι, δυστυχώς, δεν έζησε, έπαθε επιληψία και πέθανε, το κορίτσι δεν ξέρω τι κάνει.

01:19:52 Η παραίτησή της από την «Κοινωνική Αντίληψη» και η καριέρα της σε Γαλλική εταιρία.

(ΟΣ) Ε, κι έτσι μετά από χρόνια εγώ έφυγα απ' την Κοινωνική Αντίληψη, γιατί δεν μπορούσα με τη δουλειά, κουραζόμουνα και λέω «*Δηλώνω παραίτηση, δεν μπορώ πλέον...*» κι έτσι τελείωσε το κεφάλαιο της Αντιλήψεως.

(ΝΣ) Μετά πού δούλεψες;

(ΟΣ) Δούλεψα..., στην εταιρία αυτή μ' έβαλε η Μαρίνα. Η αδερφή μου.

(ΝΣ) Η Μαρίνα η αδερφή σου.

(ΟΣ) Εκείνη ήτανε ιδιαίτερα του Γενικού Διευθυντού, με τα γαλλικά και αγγλικά που μιλούσε, η εταιρία ήτανε γαλλική στην «Air liquide Hellas». Έτυχε να παραιτηθεί τότε κάποια από το πρατήριο και λέει στο διευθυντή της «*Μπορεί να πάει εκεί η αδερφή μου που...*» και το συζητάνε, ε, κι έτσι με 'βαλε η μικρότερη αδερφή μου, άμα δεν είχες μέσον δεν έμπαινες πουθενά! Η μικρότερη αδελφή μου, λοιπόν, με έβαλε στη δουλειά και από εκεί έφυγα με σύνταξη. Σε ποια εταιρεία; «Air liquide Hellas» ήτανε, η έδρα της ήτανε στη Γαλλία, υπάρχουνε πολλά εργοστάσια και τώρα ακόμη, το πρώτο το εργοστάσιο ήτανε στην Τανάγρα, ακριβώς όπως πάμε στην Τανάγρα δεξιά, υπήρχε όπως πηγαίναμε αριστερά ένα «λάμδα» γαλλικό. «Air liquide Hellas» Εκεί στα πρώτα διόδια. Το δεύτερο εργοστάσιο είναι στον Ασπρόπυργο, στη Χαλυβουργική από πίσω, το τρίτο και το μεγαλύτερο των Βαλκανίων είναι στη Σίνδο, στη Θεσσαλονίκη, έξω.

(ΝΣ) Και τα γραφεία που δούλευες;

(ΟΣ) Τα γραφεία που δούλευα ήτανε, στην αρχή ήμουνα στο πρατήριο στην οδό Χίου, μετά μας μετέφεραν στα κεντρικά, ήτανε με ενοίκιο στην αρχή Σίνα και Ακαδημίας, μετά πήγαμε Βουκουρεστίου και Ακαδημίας, τελικά πήγαμε στο τελευταίο, τελευταία μετακόμιση, ε, ε, Βαλτετσίου, Ασκληπιού και Διδότου. Σ' αυτό. Ήτανε εκεί το σχολείο..., αυτό πώς το λέγανε..., ήτανε απέναντί μας ένα σχολείο. Το Βαρβάκειο! Λοιπόν... και τότε δουλεύαμε, όταν σκότωσαν και τον Παύλο τον Μπακογιάννη. Και τρέξαμε να πάμε, να δούμε, αλλά δεν μας αφήσανε, ήτανε όλη η αστυνομία, περικυκλωμένη, που οι τρομοκράτες τότε τον σκοτώσανε, και 'κει, από 'κει από την Ασκληπιού έφυγα εγώ. Μετά άλλαξε ο Προσωπάρχης και ο Διευθυντής, Γενικός Διοικητής, που κι αυτός ήταν υπάλληλος, πήρε σύνταξη και φέραν έναν Ιταλό. Ο Ιταλός θεώρησε καλό, εγώ είχα φύγει με σύνταξη, βέβαια, δεν τα 'ζησα αυτά, λέει «*Γιατί να πληρώνουμε τόσα ενοίκια εδώ στην Ασκληπιού...*» Υπήρχανε [ακατάληπτο] τρεις ορόφους ή τέσσερεις, εδώ στην Ασκληπιού. Μεγάλο κτήριο! «*Θα πάμε στον Ασπρόπυργο...*» Έβαλε και χτίσανε εκεί δυο ορόφους και πηγαينوέφερνε τον κόσμο από το Σύνταγμα με το πούλμαν και γλίτωναν τα ενοίκια. Εγώ, βέβαια, δεν τα έζησα αυτά, γιατί όταν μία φορά μου είπε ο προϊστάμενος να πάω στον Ασπρόπυργο να κόβω τα τιμολόγια που θα 'παιρνε η άλλη κοπέλα άδεια, λέω «*Τάκη, άμα μου λες να πάω στον Ασπρόπυργο, είναι σα να μου λες «Φύγε από την εταιρία!» Απ' το Χαλάντρι για να πάω εγώ στον Ασπρόπυργο, πώς θα πάω;*» «*Άσ' το!*» λέει «*Όλγα, ξέχνα το!*» Γιατί προτιμούσανε ανθρώπους που μένανε από 'κει κοντά και μπορούσανε να πηγαίνουνε. Ε, κι έτσι, μετά έφυγα από 'κει με σύνταξη... Ήμουνα πολύ ευχαριστημένη στη δουλειά μου, πάρα πολύ... Έχω μάλιστα και ένα δώρο που μου κάνανε εκεί, όταν έφυγα.... Γιατί, συνήθως, η εταιρία σε όλους τους έδινε σε αποζημίωση, σαν να τους απέλυε. Ήμουν η πρώτη που πήρε τη νόμιμη αποζημίωση που φεύγει για συνταξιοδότηση.

01:24:05 Αποφάσισε να βγει στη σύνταξη όταν ο Μητσοτάκης άλλαξε τον ασφαλιστικό νόμο

(ΟΣ) Και 'γω αναγκάστηκα να φύγω πιο μπροστά γιατί τότε ο Μητσοτάκης άλλαξε το νόμο ασφαλιστικό!

(ΝΣ) Οπότε έφυγες τη δεκαετία '90;

(ΟΣ) Ενενήντα δύο!

(ΝΣ) '92.

(ΟΣ) Λοιπόν, έφυγα, αναγκάστηκα να φύγω, διότι, μέχρι τέλους Ιουνίου ίσχυε το παλαιό. Από πρώτη Ιουλίου είχε το νέο νομοσχέδιο. Το οποίο τι αλλαγή είχε κάνει! Μέχρι τότε βγαίναμε με 4.050 ημερομίσθια, και το οικονομικό τής σύνταξης υπολογιζότανε στα δύο τελευταία χρόνια. Του Μητσοτάκη η αλλαγή ήτανε, τεσερισήμισι χιλιάδες και να υπολογίζεται πέντε χρόνια πιο πίσω. Εγώ, λοιπόν, για να κερδίσω, επειδή τα δύο τελευταία χρόνια είχα πάρει μια πολύ γερή αύξηση, κι ήρθε μια μέρα στο γραφείο ο Διευθυντής, μου βάζει το κομπιούτερ και λέει «*Από 'δω και πέρα...*» Του λέω «*Δεν ξέρω!*» «*Γραφομηχανή ξέρεις...*» λέει.

Ε, μια κοπέλα μου έδειξε, έγραψα σε ένα χαρτάκι τι θα πατάω, τι θα κάνω, είχα όλο το πελατολόγιο της εταιρίας έπρεπε εγώ να δίνω στοιχεία για να εκδίδεται τιμολόγιο. Να το κωδικοποιούνε και λοιπά. Λοιπόν, λέω «Σε όλους έδωσες αύξηση! Σε μένα αύξησες τη δουλειά!» Λέει «Έλα στο γραφείο...» λέει «... για να μην μαλώνουμε εδώ πέρα!» Πάω στο γραφείο, του λέω «Εγώ σου 'φερα χαρτί ότι δούλεψα δέκα χρόνια βοηθός λογιστού!» Σε ένα μαγαζί που πουλάγανε υλικά μωσαϊκών και μαρμάρων. Αλλά έκανα τη λογίστρια, την καθαρίστρια, τις εξωτερικές δουλειές, τα πάντα έκανα εκεί! Λοιπόν, λέει «Το 'φερεις αυτό σε μένα;» Λέω «Ναι, και το 'χεις υπογράψει!» Παίρνει τηλέφωνο στο Τμήμα και του λένε «Βεβαίως...» λέει «... εσύ...» λέει «... το υπέγραψες και...» «Φέρτε το να το δω!» Του το πηγαίνουνε και μόλις το βλέπει «Αυτή τη στιγμή, βάλτε την Όλγα στη σύμβαση των λογιστών και όχι ανωνύμων εταιριών!» Και τότε, παίρνω τριάντα χιλιάδες αύξηση! Τόσα λεφτά μου τρώγανε! Και επειδή είχανε κλείσει δύο χρόνια που είχα πάρει αυτή την αύξηση και μετά δεν με συνέφερε να μείνω παραπάνω. Θα υπολογιζόταν η σύνταξη πέντε χρόνια πίσω και έπρεπε να δουλέψω και ενάμισι χρόνο ακόμη, οπότε θα έχανα!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Κι έτσι, λοιπόν, αναγκάστηκα κι έφυγα πιο γρήγορα. Και, εντάξει, καλή ήταν γιατί όταν πήγα να καταθέσω τα χαρτιά μου, κάτω στην Ουρανίου Θόλου, στο ΙΚΑ, λέω «Παιδιά, μπορείτε να μου πείτε τη σύνταξη που θα παίρνω...», με το μισθό που παίρνω, τον είχανε δει από τα ένσημα! «Ποια θα είναι η διαφορά;» Μου λένε «Είκοσι χιλιάδες.» Για είκοσι χιλιάδες, λέω, θα δουλεύω; Πάω και δηλώνω παραίτηση και λέω «Φεύγω!» Και έφυγα Αύγουστο μήνα, καλοκαίρι, για να μην είναι πολλοί, και τελικά και η εταιρία εκεί, έκανε μια μικροδεξιωσούλα, έτσι, γιατί είχα ψωνίσει εγώ αναψυκτικά και κάτι τυροπιτάκια να κεράσω... Μου λένε «Αυτά δεν είναι τίποτα!» και πήγανε και φέρανε κι άλλα κι εκείνοι και επειδή κάθε χρόνο κόβανε πίδα την Πρωτοχρονιά και εκεί αναγγέλανε το 10% που έδινε πάντα αύξηση η εταιρία. Με καλέσανε και μένα. Που είχα συνταξιοδοτηθεί και με καλέσανε στην πίδα. Πήγα λοιπόν στην πίδα, πλέον σαν συνταξιούχος κι εκεί μου προσφέρουνε ένα τόσο μεγάλο πιάτο, ασημένιο, από του Λαλαούνη, που εικονίζει τον Μέγα Αλέξανδρο. Μου λένε «Αυτό να το 'χεις ενθύμιο από τη δουλειά που δούλευες.» Το έχω, αυτό το πιάτο το έχω εδώ πέρα!

(ΝΣ) Ωραία.

(ΟΣ) Και το 'χω σαν ενθύμιο τώρα... Θα το πάρουνε κάποια απ' τα παιδιά.

01:27:49 Η σύνταξη που έγινε «συνταξούλα» και πώς κάνει οικονομία

(ΝΣ) Τώρα, η σύνταξη που παίρνεις, αυτή την εποχή, είναι ικανοποιητική;

(ΟΣ) Η σύνταξη που παίρνω τώρα, ήτανε κάποτε σύνταξη και τώρα έχει γίνει συνταξούλα. Τώρα που μεγαλώσαμε και παίρνουμε του κόσμου τα φάρμακα και πληρώνουμε και πιο πολλά φάρμακα, αντί να έχουμε κάτι παραπάνω εμείς οι πιο μεγάλοι, έχουμε λιγότερα. Αυτό είναι... δεν είναι μόνο δικό μου παράπνο, είναι γενικά σε όλους. Το ζείτε και σεις...

(ΝΣ) Σου φτάνουνε τώρα να ζήσεις...

(ΟΣ) Μου φτάνουνε γιατί είμαι μόνη μου!

(ΝΣ) Ναι. Που είσαι μόνη σου.

(ΟΣ) Και έπειτα, εγώ είμαι άνθρωπος που κάνει οικονομία. Είδες εκεί τα κουκιά; Που τα έχω μαζέψει; Όταν αγοράσεις το χειμώνα τα κουκιά τα ξερά, έχουνε πέντε ευρώ το κιλό. Εγώ, λοιπόν, γι' αυτά τα κουκιά εκεί που τα 'χω αφήσει για να ξεραθούνε, τα πήρα με ένα ευρώ. Τα ξεσπύρισα και τα 'βαλα να ξεραθούνε. Και θα μου στοιχίσει εμένα το ένα κιλό τα κουκιά ένα ευρώ, δεν θα μου στοιχίσει πέντε. Να σου δείξω και το βάζω που 'χω στο ψυγείο; Που πήρα ντομάτες φτηνές και τις έβρασα κι έκανα ένα τόσο βάζο πελτέ;

(ΝΣ) Εγώ θα πω ότι δεν είναι μόνο για οικονομία που το κάνεις αυτό.

(ΟΣ) Όταν κάνεις τέτοια πράγματα, κάνεις οικονομία. Κάνω, βεβαίως έχω συνηθίσει να κάνω οικονομία και δεν το κάνω γιατί δεν μπορώ να βγω, αλλά και ο τρόπος της ζωής μου τώρα, όταν μεγαλώνεις περιορίζεσαι. Η ακτίνα περιορίζεται. Αν δεις, η ντουλάπα μου είναι γεμάτη ρούχα. Ρούχα δε ψωνίζω. Το φαγητό, φυσικά, είναι πιο περιορισμένο, γιατί όταν τρως ένα γιαούρτι το βράδυ με μια φρυγανίτσα, θέλεις το μεσημέρι τόσο δα, ένα πιατάκι.

01:29:40 Η δραστηριότητά της στο ΚΑΠΗ

(ΝΣ) Τι άλλες δραστηριότητες έχεις ως συνταξιούχος; 'Η είχες;

(ΟΣ) Κοίταξε, τώρα ως συνταξιούχος, μέχρι τώρα πήγαινα στη χορωδία του ΚΑΠΗ, πήγαινα στη χορωδία του Αγίου Γεωργίου, βεβαίως είχα και φωνή αλλά τώρα έπαθα..., αυτό, πώς το λένε... διαφραγματοκλήλη... και κάνει παλινδρομήσεις το στομάχι μου και ανεβάζει τα γαστρικά υγρά. Παίρνω φάρμακα κι αυτή τη δουλειά. Παρόλ' αυτά όμως, κουράζεται ο λάρυγγάς μου, βραχνιάζει. Δεν μπορείς να πας να βραχνιάζεις όταν πρέπει να αποδώσεις κάπου. Κι επειδή αισθάνομαι ότι δεν μπορώ να αποδώσω πλέον, όπως κάποτε, έφυγα. Τώρα, στο τέλος του '17 έφυγα. Τελευταία εκδήλωση που κάναμε ήτανε στου..., εδώ, σ' αυτήνε που διαβάζω, εκεί πέρα, εδώ την έχω, που διαβάζω την ιστορία του τραγουδιού «Έλα βρε Χαραλάμπη», ε, και μετά δεν ξαναπήγα. Χαιρέτησα τη δασκάλα, της λέω «Δεν μπορώ πλέον, έχω λόγους υγείας...» Τη χαιρέτησα και αποσύρθηκα απ' τη χορωδία.

(ΝΣ) Ωραία. Κλείνουμε...

(ΟΣ) Πήγαμε και στο «Καρέλειο» και τραγουδήσαμε στους ηλικιωμένους, τους πήγαμε και λουλουδάκια, εμείς τα πληρώσαμε, βέβαια. Ε, μετά δεν ξαναπάτησα. Λέω «Δεν μπορώ πλέον, δεν μπορώ να αποδώσω! Δεν μ' αρέσει να έρχομαι και να μην είμαι σωστή.» Δεν μου 'κανε ποτέ παρατήρηση ότι πήγες λάθος. Κι έχω δύο ντοσιέ, τέτοια, με τραγούδια και τα 'χω αποθηκιάσει εκεί [Γελάει]

(ΟΣ) Τι να κάνουμε;

(ΝΣ) Κλείνουμε αυτό το κεφάλαιο, αλλά εγώ έχω κι άλλες ερωτήσεις...

(ΟΣ) Τόσες πολλές ερωτήσεις έχεις;

(ΝΣ) Θεσ να ξεκουραστούμε, θεσ να 'ρθουμε άλλη μέρα;

(ΟΣ) Όχι, δεν κουράστηκα, εντάξει. Να τελειώσουμε.

01:31:33 Τα καταπατημένα οικόπεδα στην περιοχή και η εκταση του Συνοικισμού

(ΝΣ) Λοιπόν... Επειδή θυμάσαι πάρα πολλά πράγματα απ' το Χαλάνδρι, εδώ. Θα ρωτήσω εγώ γι' αυτή την περιοχή. Υπάρχουν καταπατημένα οικόπεδα; Έχουνε ακουστεί τέτοια πράγματα; Κάποιος καταπάτησε...

(ΟΣ) Υπάρχουν καταπατημένα!

(ΝΣ) Αυτά!

[Υψώνει τον τόνο της φωνής της]

(ΟΣ) Μικράς Ασίας, από 'κει πέρα όλοι τα είχανε καταπατήσει! Και μετά αναγκαστήκανε και πληρώσανε στο Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών! Βεβαίως υπάρχουν καταπατημένα!

(ΝΣ) Και δεν ήτανε μόνο πρόσφυγες;

Δεν ήτανε, μόνιμοι και εδώ άλλοι πήραν με μέσα του Καραμανλή και μέσα, ξέρω 'γω, από 'δω κι από 'κει... από 'δω κάτω, όλοι καταπατημένα!

(ΝΣ) Και του δημάρχου; Μέσον κι απ' τον εκάστοτε Δήμαρχο; Παλιότερα, εννοώ!

(ΟΣ) Όχι μέσο δημάρχο, δεν τα παίρνανε. Με πολιτικά μέσα τα παίρνανε. Με πολιτικά μέσα.

(ΝΣ) Ο Συνοικισμός πήγαινε μέχρι τη Ζαλοκώστα και τη Βασιλέως Γεωργίου έφτανε...

(ΟΣ) Όχι! Ο Συνοικισμός δεν έφτανε στη Ζαλοκώστα. Από το ρέμα, εδώ που ήτανε το ρέμα, το οποίο έκλεισε ο Πέρκιζας, ήσασταν εδώ στο Χαλάνδρι τότε; Που ήτανε το ρέμα;

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Το έκλεισε ο Πέρκιζας. Είναι ο μόνος δήμαρχος που λέμε «Θεός σχωρέστονε!» που κοίταξε αυτή την περιοχή. Λοιπόν, από 'κει και πέρα, ήτανε όλο, από Αγίας Άννης και μέχρι την Κηφισίας, ήτανε μόνο το σπίτι της Γαλλίδας. Ποια ήταν η Γαλλίδα. Όταν περάσουμε το παρκάκι, Ζαλοκώστα και Συγγρού, είναι ένα γωνιακό σπίτι. Αυτό το σπίτι υπήρχε μόνο. Κι αυτή που έμενε μέσα ήτανε η Γαλλίδα, που είχε το γιο της τον Αλέξη. Συνομήλικός μας.

01:33:16 Το παιχνίδι των παιδιών

(ΟΣ) Και πηγαίναμε όλα τα παιδιά, τότε, και της λέγαμε τα κάλαντα γιατί έδινε και λεφτά και πορτοκάλι με μήλο και κουραμπιέδες, μας έδινε απ' όλα και το ένα παιδί έστελνε και το άλλο! [Γελάει] Λοιπόν, ήτανε όλο ελιές και αχλαδιές. Αυτό

το κομμάτι. Όλο! Εμείς, λοιπόν, περνάγαμε το ρέμα και παίρναμε ένα σκοινί και πηγαίναμε και δέναμε στα δέντρα, που ήτανε ελιές και αχλαδιές, κοντούλες αχλάδια, και κυνηγούσαμε τις χρυσόμυγες, και δέναμε την κούνια που τη λέγαμε «λέντη». Δεν ξέρω αν έχεις υπόψη σου τι είναι η «λέντη».

(ΝΣ) Όχι.

(ΟΣ) Δέναμε μία κούνια με μεγάλα σκοινιά που είχε δύο θηλιές. Έτσι κι έτσι... και 'δω ανάμεσα σ' αυτές βάζαμε μία σανίδα.

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Και καθόμασταν στη μέση και ένα πόδι εδώ κι ένα από 'κει, και εκεί κάναμε την εκδρομή μας εμείς. Παίρναμε μια κουρελού και, ξέρω 'γω, ψωμί και ό,τι άλλο είχαμε... Εκεί παίζαμε, εκεί ξημεροβραδιάζαμε.

01:34:20 Χωράφια σπαρμένα με καπνά

(ΟΣ) Από δω και πάνω, από την... , από το σπίτι σας, απ' το δρόμο του σπιτιού σας και πάνω, ήτανε όλο χωράφια. Τα οποία σπέρνανε με καπνά. Ήτανε ο γουρουνάς, που μένει Δαβάκη η κόρη του, και κάτι άλλοι που δεν τους θυμάμαι, και δουλεύαν εκεί, σ' αυτά τα καπνά.

(ΝΣ) Τίνος ήταν το κτήμα; Έχω ακούσει για ένα κτήμα Δηλαβέρη, εδώ.]

(ΟΣ) Όχι, το Δηλαβέρη δεν ήταν εδώ. Αυτό ήτανε του Λέπουρα. Από δω, από την Κύπρου και μετά. Εκεί, στην Κύπρου, μετά την..., ο πρώτος δρόμος είναι... όχι, Σπάρτης λέγεται; Πώς λέγεται;

01:35:08 Πηγάδια και ΟΥΛΕΝ

(ΟΣ) Μετά τη Συνταγματάρχου..., η Κονίσης, ο από πάνω δρόμος, εκεί ήταν ένα πηγάδι. Και κάποια στιγμή, όπως είχαμε και 'δω δύο πηγάδια, εδώ που είναι του Κουρούνη, το γωνιακό, και δεν είχαμε νερό, όλοι είχαμε πηγάδια. Και 'μεις, και δίπλα κι από 'κει, είχαμε όλοι πηγάδια και παίρναμε απ' τα πηγάδια μας νερό. Όταν στέρευαν, λοιπόν, πηγαίναμε ή σ' αυτό το δημοτικό πηγάδι, ή σ' εκείνο, εκεί κάτω, για να φέρνουμε με τους κουβάδες νερό.

(ΝΣ) Πότε βάλανε νερό;

(ΟΣ) Το νερό το έβαλε..., το έβαλε..., ο Καρελάς, νομίζω, το νερό. Το έφερε ο Καρελάς, και εδώ στη..., γύρω, αυτό, στην Πίνδου και στο... μεταξύ Βαρνάβα και το διπλανό, είχανε βάλει μία βρύση, γιατί μας το κόβανε, δεν είχαμε, και πηγαίναμε με την ουρά εκεί, να πάρουμε με τους κουβάδες, νερό.

(ΝΣ) Κανένας καυγάς γινότανε; Γυναικοκαυγάς;]

(ΟΣ) Γινόντουσαν καυγάδες, πολλοί! Και μετά, αργότερα, πήραμε όλοι νερό, στην ΕΥΔΑΠ πήγαμε, τότε ήτανε χωριστά η «ΟΥΛΕΝ» από την αποχέτευση και πήγαμε, κάναμε αιτήσεις και πήραμε βρύσες και κλείσαμε τα πηγάδια, όλοι, γιατί... ε, πλέον είχανε αρχίσει και τα πηγάδια να χαλάνε, επειδή ήτανε βόθρος

δίπλα και δίπλα το πηγάδι... Δεν γινότανε. Και κλείσαμε τα πηγάδια και πήραμε το νεράκι...!

01:36:38 Η πρώτη ηλεκτρική κουζίνα του Συνοικισμού όταν ήρθε το ρεύμα

(ΝΣ) Και το ρεύμα, πότε ήρθε;

(ΟΣ) Το ρεύμα, εγώ το γυμνάσιο το έβγαλα με τη λάμπα. Μετά το '53, '54 ήρθε εδώ το ρεύμα. Πήραμε από τους πρώτους ρεύμα και ήμασταν η πρώτη οικογένεια που πήραμε ηλεκτρική κουζίνα. Εδώ, εμείς. Εμένα αν μου πεις να μεταχειριστώ πετρογκάζ, δεν ξέρω!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Ήμασταν η πρώτη οικογένεια που πήραμε ηλεκτρική κουζίνα.

(ΝΣ) Η μητέρα ήτανε...

(ΟΣ) Ναι.

(ΝΣ) ...πολύ της προόδου.

(ΟΣ) Ναι, γιατί... Ναι! Και τα έφτιαχνε και μαγείρευε στο φούρνο κι έκανε πιάτα δικά της! Κι απ' τη χαρά της...!

01:37:19 Η μόρφωση των τριών κοριτσιών

(ΝΣ) Και, επίσης, προσπάθησε και μόρφωσε όλα τα παιδιά!

(ΟΣ) Ε, κοίταξε, ήτανε άξια γυναίκα. Διότι είναι μία γυναίκα, η οποία δεν ήξερε ούτε την ελληνική γλώσσα! Να μορφώσει... Εντάξει, εμένα να βγάλω το γυμνάσιο, η Μαρίνα να βγάλει το γυμνάσιο, να μιλάει δύο γλώσσες, η άλλη είχε βγει μία μοδίστρα απ' τις καλύτερες που δούλεψε στα καλύτερα ατελιέ της Αθήνας! Έβλεπε το φιγουρίνι και σου 'βγαζε πατρόν στο λεπτό!

(ΝΣ) Έμαθε απ' τη μαμά; Πρώτα;

(ΟΣ) Όχι! Βγήκε και δούλεψε και αλλού.

(ΝΣ) Ναι. Πρώτα! Τα πρώτα μαθήματα.

(ΟΣ) Ναι! Τα πρώτα μαθήματα τα πήρε. Τα πρώτα μαθήματα τα 'παιρνα και 'γω! Και μετά με έστειλε να πάω σε μια άλλη Χαραλαμπίδου, που ήτανε αυτή... «' Αντε...» λέω «... με βάζεις να καρικώνω, εμένα δεν μ' αρέσει να γίνω μοδίστρα...» και τελικά τελείωσα το σχολείο. Δανείστηκε λίγα λεπτά...

(ΝΣ) Η αδερφή έφυγε για Αμερική; Αυτή η αδερφή;

(ΟΣ) Ναι, αυτή που πέθανε στην Αμερική. Δανείστηκε δε λεφτά η μάνα μου μετά που 'βγαλα το γυμνάσιο, για να με στείλει ένα χρόνο στην «Πάλμερ» να μάθω λογιστικά. Ονειρευόμουνα να μπω στην Αντωτάτη Εμπορική. Αλλά με τι τρόπο, με τι μέσα; Δε γινότανε. Ε, τέλος πάντων, πέρασαν αυτά τα δύσκολα χρόνια, ε, όπως, όπως, τα βγάλαμε πέρα, λέμε δόξα τω Θεώ...

01:38:44 Τα γύρω κτήματα και οι κουτροβάλες των παιδιών στα σπαρτά

(ΝΣ) Έτσι. Για πες μας και για τα άλλα κτήματα εδώ...

(ΟΣ) Από 'δω λοιπόν, από την Κύπρου και πέρα ήτανε όλο ελιές. Και ήτανε το κτήμα του Λέπουρα. Μετά το αγόρασε κάποιος συνεταιρισμός και έγιναν όλα αυτά τα σπίτια και τα πάρκα που βλέπετε από 'δω, επειδή τα πήρε συνεταιρισμός. Ε, μετά αυτοί είχανε κάνει μονοκατοικίες, μετά σιγά σιγά τα κάνανε πολυκατοικίες. Το ίδιο έγινε κι από 'δω! Από 'δω ακουγότανε ότι ήτανε ο Μιλίγγος. Δεν ξέρω τίνος ήτανε. Η δε Ζαλοκώστα δεν υπήρχε. Ο δρόμος Ζαλοκώστα. Ήταν όλο ελιές μέχρι... όλο εκεί πάνω. Όλο ελιές, όλο αυτό το κομμάτι, όλο ελιές ήτανε. Εδώ που είναι... απ' το ρέμα και 'δω, απ' την Μικράς Ασίας μέχρι και την Καρελά, μπορώ να σου πω, σπέρνανε. Σπέρνανε σπαρτά. Εκείνο που θυμάμαι, πήγαμε μία φορά μας στείλανε στο δημοτικό να πάμε να ξομολογηθούμε στον παπά για τις αμαρτίες μας. Ε, πήγαμε, λοιπόν, κι αφού ξομολογηθήκαμε, ήρθαμε..., πολλά παιδιά ήμασταν, πηγαίναμε τρίτη δημοτικού; *«Παιδιά, πάμε να κάνουμε κουτροβάλες;»* λέω 'γω. Πάμε και κάνουμε κουτροβάλες και τα κάναμε τα σπαρτά...! [Γέλια]

(ΝΣ) Έτσι όλα τα παιδιά. Στο 1^ο δημοτικό, γιατί για το δημοτικό δεν μιλήσαμε.

(ΟΣ) Στο 1^ο δημοτικό, στο πρώτο. Και από 'δω και κάτω, από Ρούμελης και μέχρι την Κηφισίας κάτω, όλο σπέρνανε, σπαρτά! Λοιπόν, εκεί ήτανε του Τσαφιλρή, πώς το είπα, ο πατέρας ο γέρος, και έσπερνε και αυτός. Την ίδια δουλειά κάναμε και 'κει, τα κάναμε αυτά και.. γιατί ήξερα ότι θα τις φάω μετά και όπως η τουαλέτα ήτανε στο βάθος, απ' έξω, πήγα και κρύφτηκα εκεί μέσα. Έρχεται ο Παπαμιχάλης, θυμάμαι, *«Πού 'ναι η κόρη σου;» «Τι σου 'κανε πάλι;» «Να!»* λέει *«Εκεί μέσα είναι, πήγαινε...»* λέει *«... κάνε ό,τι θέλεις.»* λέει *«Άμα μου πεις την αλήθεια δεν θα σε δείρω.»* λέω *«Τι είναι αυτό, τι να σου πω;» «Ήσουν και συ σ' αυτούς που κάνατε κουτροβάλες;» «Ναι!»* του λέω *«Ήμουν κι εγώ!» «Τότε...»* λέει *«... δεν θα σε δείρω!»* Και γλίτωσα το ξύλο. [Γελάει] Ήτανε όλα σπαρτά! Όλα! Εδώ δε πιο πάνω, εκεί που είναι το σχολείο, ερχότανε αλωνιστική μηχανή. Και μαζεύανε όσολα τα στάρια και τα φέρνανε στη μηχανή, η οποία ξεχώριζε το στάρι από το σανό κι έκανε τα πακέτα έτσι, κάτι τετράγωνα, όλα, τα έκανε και παίρνουνε το στάρι. Ήταν η αλωνιστική μηχανή. Ναι. Κάτι άλλο, εδώ στη γειτονιά, δεν θυμάμαι.

01:41:44 Τα μαγαζιά της γειτονιάς και τα επαγγέλματα των κατοίκων**(ΝΣ) Τώρα, τα μαγαζιά, εδώ στη γειτονιά και τα περίπτερα να μας πεις λίγο.**

(ΟΣ) Κοίταξε τα περίπτερα υπήρχανε, ήταν ο Κακαβάς, εδώ που το είχε το περίπτερο, ε, μετά το νοίκιασε ο αδερφός, ο οποίος τράβηξε του Χριστού τα πάθη από την Τένια...

(ΝΣ) Τι εννοείς του Χριστού τα πάθη;

(ΟΣ) Μετά... δεν...

(ΝΣ) Ο Φωτεινός, ο Νίκος; Του Σπύρου του Φωτεινού εδώ...

(ΟΣ) Α! Ο Σπύρος;

(ΝΣ) Εδώ από κάτω.

(ΟΣ) Πριν από το Σπύρο ήταν ο Μπαξαλής! Ο οποίος με τη γυναίκα του δουλεύανε στη «Λαϊδα» κι όταν πήρανε σύνταξη ανοίξανε το περίπτερο, και εδώ είχανε νοικιασμένο, εδώ στην Κύπρου, το τρίτο σπίτι δεξιά. Από 'δω, από 'μας. Λοιπόν, και με την κόρη του τη μεγάλη ήμασταν συμμαθήτριες. Και είχανε νοικιάσει το σπίτι αυτοί, αυτό το προσφυγικό τότε, δυο δωμάτια και μένανε τέσσερα άτομα, οι άνθρωποι, και ήτανε πολύ, έτσι, Σμηρνιοί αυτοί, αλλά ήτανε, πολύ έτσι, καθαροί άνθρωποι. Είχανε..., πολύ νοικοκυραίοι! Και για να μην μυρίζει το σπίτι μέσα, στην τουαλέτα, είχε πάρει ένα ξύλο κι έβαζε πάνω απ' τη λεκάνη και είχε βάλει ένα τραπεζάκι και μαγείρευε εκεί μέσα. Αλλά ήτανε υπέροχοι άνθρωποι. Ήμασταν πολύ αγαπημένες και φίλες με τη Λίτσα την Μπαξαλή, η οποία υπάρχει εδώ μέσα. Όχι, ναι, εδώ ...

(ΝΣ) Θα μας πεις μετά για τις φωτογραφίες.

(ΟΣ) Αυτή είναι του δημοτικού η φωτογραφία.

(ΝΣ) Αλλά υπήρχαν κι άλλα μαγαζιά εδώ. Το μανάβικο της κυρά Λένης...

(ΟΣ) Το μανάβικο δεν ήταν εδώ.

(ΝΣ) Πού ήτανε;

(ΟΣ) Το μανάβικο ήταν εκεί που είναι του Γεωργίου το σπίτι, ας πούμε, αυτό... Και το διπλανό οικόπεδο που είναι του Μαρσέλου τώρα, ήτανε του Νίκου του Θεοδώρου. Ο Νίκος ο Θεοδώρου ποιος είναι; Είναι ο πατέρας του Θεοδώρου που έχει τα είδη υγιεινής!

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Είχε πεθάνει η γυναίκα του εκείνη και παντρεύτηκε μετά με τη Ζωή που έκανε τα δύο παιδιά.

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Και το δίπλα, δεν ξέρω τίνος ήτανε και το πήρανε ο Γεωργίου, το πήρανε. Και..., εντάξει, αυτό...

(ΝΣ) Γενικά οι άνθρωποι του Συνοικισμού τι δουλειές κάνανε; Τι επαγγέλματα είχανε;

(ΟΣ) Κοίταξε, οι μεγάλοι οι άνθρωποι, οι περισσότεροι ήτανε οικοδόμοι. Ήτανε οι περισσότεροι οικοδόμοι. Άλλοι χτίστες, άλλοι σοβατζήδες, άλλοι ... διάφορες δουλειές, ας πούμε, οικοδομικές.

(ΝΣ) Σιδεράς...

(ΟΣ) Οι Μαρσελαίοι απέναντι, οι οποίοι κι αυτοί ήταν απ' τη Σμύρνη ήτανε σιδεράδες. Είχανε το νούμερο ένα σιδεράδες. Δεν υπήρχε άλλος, δηλαδή. Ήτανε οι καλύτεροι. Ναι. Ήτανε όλοι οικοδόμοι. Οι περισσότεροι. Λίγοι ήτανε που

δουλεύανε στη Αθήνα, ας πούμε, σε κάτι... θυρωροί και ξέρω 'γω, που δεν.. Αλλά ήτανε άνθρωποι εργατικοί, δημιουργικοί, τα σπίτια τα φτιάξανε μόνοι τους!

(ΝΣ) Τους δρόμους!

(ΟΣ) Δεν πουλήσανε! Δεν πουλήσανε. Φτιάξανε, δημιουργήσανε, μορφώσανε παιδιά...

01:45:07 Ήταν τυχερό να μείνει μόνη στη ζωή

(ΝΣ) Και να σε ρωτήσω και κάτι προσωπικό. Εσύ από επιλογή έμεινες μόνη σου; Δεν παντρεύτηκες;

(ΟΣ) Θα προτιμούσα αυτό το κεφάλαιο να μην το συζητάω!

(ΝΣ) Εντάξει, σύμφωνοι, σύμφωνοι!

(ΟΣ) Θα προτιμούσα γιατί...

(ΝΣ) Εντάξει σύμφωνοι!

(ΟΣ) ... δεν θέλω ν' ανοίγω ούτε ιστορίες, ούτε παραμύθια.

(ΝΣ) Σύμφωνοι! Σύμφωνοι!

(ΟΣ) Είναι... εγώ πιστεύω απόλυτα στην τύχη, πες ότι ήτανε τυχερό! Για να πάρεις μια απάντηση.

(ΝΣ) Όχι, δεν θέλω απάντηση, μήπως υπάρχει κάποια ιστορία και θέλεις να την πεις.

(ΟΣ) Προτιμώ να πω ότι ήτανε τυχερό και τελείωσε!

(ΝΣ) Έτσι, έτσι, έτσι.

(ΟΣ) Ε, εντάξει, τι να κάνουμε τώρα; Δεν..

(ΝΣ) Βεβαίως ...

(ΟΣ) Ποτέ δεν μας έρχονται στη ζωή όπως τα θέλουμε!

01:45:46 Η Πλατεία του Χαλανδρίου

(ΝΣ) Με τόσα που θυμάσαι, μπαίνω στον πειρασμό να ρωτήσω και για το υπόλοιπο Χαλάνδρι, για την Πλατεία κι αυτά, αλλά σ' έχουμε κουράσει.

(ΟΣ) Κοίταξε, η Πλατεία έχει..., ήτανε όπως... όπως είναι τώρα... Ποτέ δεν είχανε κλείσει τα μαγαζιά της Πλατείας! Ερχόντουσαν από παντού για να φάνε του Αφεντούλη το παγωτό. Ήτανε, πριν τα Δεκεμβριανά, κάτι τεράστιες λεύκες, της ρίξανε για να κάνουν οδοφράγματα. Τις κόψανε για να κάνουν οδοφράγματα. Και έρχονται μετά τα τανκς και πετάνε από 'δω κι από 'κει τα κλωνάρια... Και μετά ξαναφυτέψανε τα δέντρα. Ο Άγιος Νικόλαος ήταν πιο μικρό εκκλησάκι, η Αγία Άννα ήτανε ένα..., έτσι, τόσο δα..., που θυμάμαι ότι πήγα σ' ένα γάμο μιας που έραψε η μάνα μου νυφικό, ένα μπλε φόρεμα τής είχε κάνει, νυφικό μπλε φόρεμα. Και παντρεύτηκε εκεί, και πήγαμε στο γάμο αυτόν.

(ΝΣ) Δεν φορούσανε νυφικά, ντε και καλά άσπρα, παλιότερα, ε;

(ΟΣ) Τώρα κοίταξε, εγώ θυμάμαι αυτό, μου είχε κάνει εντύπωση! Λέω «*Γιατί φοράει μπλε αφού παντρεύεται, και δεν γίνεται νύφη;*» Επίσης θυμάμαι έναν άλλο γάμο, μια που έμενε το τέρμα της Δωδεκανήσου, είχε έρθει νοικάρισσα εκεί, αλλά πολύ καταφερτζού και ξέρω 'γω, έκανε αυτή τη γυναίκα εκεί και της έγραψε το σπίτι μετά και το πούλησε και πήγε εκεί στον ιππικό όμιλο και έκανε ένα μεγαθήριο! Και πήγε με τους χιλιαστές και κάνουν συνεδριάσεις και παίρνουν λεφτά κι απ' αυτούς, κι έγινε ιεχωβού κι αυτή, δηλαδή...! Και... τι να πω; Θέλω να πω, ότι με το σταυρό στο χέρι κανένας δεν προκόβει! Όλοι αυτοί κάνανε κάτι και προκόψανε. Ε!

(ΝΣ) Εξαρτάται! Ε, τι να πω τώρα; Τι να πω; [Γέλια]

(ΟΣ) Το Χαλάντρι δεν είναι αυτό που ήτανε.... Καμία σχέση δεν έχει το σημερινό Χαλάντρι με το Χαλάντρι που ήξερα εγώ!

01:47:55 Οι ταβέρνες

Διότι η λεωφόρος Πεντέλης, δεξιά κι αριστερά είχε μονοκατοικίες. Είχε κουτουκάδικα. Πηγαίναμε τη βόλτα μας και καθόμασταν όπου θέλαμε να πάρουμε το ουζάκι, με ένα μεζέ να πάρουμε... Εκεί που είναι του Χόντου τα μαγαζιά τώρα, και Παπάγου ήτανε η ταβέρνα του Γιαννόπουλου, που είχανε κιθαρίτσες, παίζανε παλιά τραγούδια. Αγίου Γεωργίου και Πλάτωνος, ας πούμε, ήτανε το εστιατόριο του Καστρίτση. Το πιο πολυτελείας εστιατόριο. Υπήρχανε....

(ΝΣ) Ερχότανε απ' όλη την Αθήνα!

(ΟΣ) ... Ηρώδου Αττικού ήτανε το «Αστόρια».

(ΝΣ) Ερχότανε απ' όλη την Αθήνα!

(ΟΣ) Επί της Χαϊμαντά, η Χαϊμαντά άρχιζε από την Ανδρέα Παπανδρέου και πάνω. Από 'δω και πέρα δεν θυμάμαι πώς λεγότανε. Το πριν, εκεί που είναι τώρα ο Καλυβιώτης, ακριβώς απέναντι, ήτανε του Μίμη η ταβέρνα που 'κανε τα γουρουνόπουλα. Εκεί όμως, μεταξύ Πλάτωνος και Αντρέα Παπανδρέου ήτανε «Οι κληματαριές». Ταβέρνα που πήγαινες, είχε για να χορέψεις, να φας και να χορέψεις. Είχε και χορό.

(ΝΣ) Πηγαίνατε, έτσι...

(ΟΣ) Από πίσω... ναι, από πίσω εκεί που ήτανε, είναι ο Κωτσόβολος, ήτανε μια μονοκατοικία, δυο δωμάτια. Από πίσω ήτανε μία αλάνα μεγάλη κι ερχότανε από το λούνα παρκ μία κούνια, αυτή που πάνε γύρω, γύρω, που πηγαίνανε έτσι μακριά. Και κάθε βράδυ πηγαίναμε εκεί στις κούνιες.

01:49:36 Οι κινηματογράφοι

(ΟΣ) Απέναντι ήταν ο κινηματογράφος η «Αρμονία». Δεν ξέρω αν τα έζησες αυτά;

(ΝΣ) Η «Αρμονία» ναι.

(ΟΣ) Η «Αρμονία».

(ΝΣ) Ποιους άλλους κινηματογράφους θυμάσαι;

(ΟΣ) Ήταν η «Ελευθερία», χειμερινός. Ήταν καλοκαιρινός ο «Ορφέας» στο Άνω Χαλάνδρι. Εδώ τ' «Αστέρια». Η «Τιάνια», χειμερινός και καλοκαιρινός. Δεν θυμάμαι άλλους κινηματογράφους. Ψηλά ήταν η «Μαργαρίτα». Που έγινε τελευταία, ας πούμε. Δεν θυμάμαι άλλους. Αλλά το Χαλάνδρι είχε ομορφιά που τη ζήλευες. Τώρα... δεν έχει. Τα μαγαζιά, όλοι...

(ΝΣ) Είχε πολύ λιγότερο κόσμο, ε;

(ΟΣ) Είχε λιγότερο κόσμο, γνωριζόμασταν τότε μεταξύ μας. Εάν έφευγα από 'δω και ξέχναγα να πάρω το πορτοφόλι μου, δεν μ' ενδιέφερε. Μου πουλούσαν πενήντα μαγαζιά στην πλατεία. Πήγαινα «*Δώσε μου γιατί ξέχασα το πορτοφόλι μου!*» Τώρα δεν γνωρίζουμε κανέναν. Έχουν όλα αλλάξει. Όλα έχουν αλλάξει, τώρα. Τι να πω; Δυστυχώς το Χαλάνδρι έχει χαλάσει! Δεν έχει φτιάξει! Έχει χαλάσει.

01:50:53 Το ξενοδοχείο «ΑΙΓΥΠΤΟΣ»

(ΟΣ) Εδώ που είναι το εμπορικό κέντρο, απέναντι που κάνει το λεωφορείο το 447, ήταν το ξενοδοχείο «Αίγυπτος». Εκεί λοιπόν, είχε πολύ κόσμο, δεχότανε πολύ κόσμο και θυμάμαι που το '61 πήγα να δουλέψω, που κάνανε απογραφές της δεκαετίας. Όταν, λοιπόν, πριν από τρία χρόνια, περίπου, περιμένω έξω απ' το Κέντρο Νεότητας, εκεί πηγαίναμε και κάναμε πρόβες, περιμένω να 'ρθει το τοπικό λεωφορείο να μπω μέσα ... Ήρθε κάποιος «*Γεια σας!*» μου λέει «*Τι κάνετε;*» Τον κοιτάω, ούτε που να τον γνωρίσω. «*Καλά, φχαριστώ!*» λέω «*Αλλά δεν σας γνωρίζω. Δεν σας ξέρω εγώ.*» «*Δεν με ξέρεις...*» λέει «*... εγώ αμέσως σε θυμάμαι!*» Λέω «*Από πού με ξέρετε;*» «*Είχες έρθει το '61 στο ξενοδοχείο «Αίγυπτος» και με έγραψες στην απογραφή!*»

(ΝΣ) Άκου...!

(ΟΣ) Και με γνώρισε μετά από τόσα χρόνια. [Γέλια] Τι να πω; Κατάλαβες; Είχα απογράψει και της Χαρούλας, που σκοτώσανε τον άντρα της, τον Λαμπράκη. Τον Λαμπράκη που τονε σκοτώσανε!

(ΝΣ) Ναι, ναι.

(ΟΣ) Το γυναικολόγο. Το σπίτι του ξέρεις ποιο ήτανε; Εδώ στη Βάρναλη που ήταν η ψαροταβέρνα τώρα, είναι. Αυτό ήταν το σπίτι τους. Και ήτανε τότε ανύπαντρη και με τον πατέρα της ζούσε, δεν είχε μάνα, και τους είχα απογράψει κι εγώ, και επειδή είχανε πολλά περιουσιακά στοιχεία, μου λέει ο πατέρας της «*Άφησέ τα κι έλα αύριο να τα πάρεις, θα τα συμπληρώσω εγώ.*» Κι όταν έμαθα ότι σκοτώθηκε...

01:52:35 Η Πλατεία Δούρου

(ΟΣ) Στην Πλατεία Δούρου, γιατί ονομάστηκε Πλατεία Δούρου; Γιατί ζούσε η οικογένεια Δούρου, η οποία είχε όλη αυτή την πλατεία δική τους. Έπιανε μέχρι από το πίσω, που λέγεται, πώς λέγεται αυτός ο δρόμος, δεν ξέρω... Που έχει βγει ο «Νερόμυλος», που είναι η ταβέρνα, αυτός ο δρόμος, όοοοο το απέναντι, όοοοο

αυτό και όλο το τετράγωνο αυτό ήταν δικό της. Γι' αυτό και ονομάστηκε Πλατεία Δούρου. Την κυρία Δούρου την είχα γνωρίσει γιατί ήταν στην Κοινωνική Αντίληψη κι ήταν μια κυρία με πολύ φιλανθρωπικά αισθήματα, προσέφερε πάρα πολλά. Τα παιδιά της εξ ίσου καλά, γιατί κι αυτά είχαν συνηθίσει να ζουν όπως και η μητέρα τους, τα κορίτσια της πάρα πολύ καλά! Δεν υπήρχε φορά που να πάω σπίτι τους και να μην κόψουνε ένα τριαντάφυλλο να μου προσφέρουνε. Ε, πώς να μην τα χαρακτηρίσω αυτά τα παιδιά, έτσι κάτι άλλο;

(ΝΣ) Εδώ στο Χαλάνδρι, ήτανε κι ο «Μορφωτικός Σύλλογος Νέων».

Θυμάσαι τίποτα απ' αυτά;

(ΟΣ) Εγώ δεν είχα λάβει μέρος σ' αυτό το Σύλλογο ποτέ μου, γιατί τότε δούλευα και δούλευα πολλές ώρες, επειδή στο λογιστήριο εμείς, τον πιο πολύ χρόνο κάναμε και υπερωρίες. Και δεν είχα χρόνο εγώ να ασχολούμαι με τίποτε άλλο. Με τίποτε άλλο. Με τίποτε άλλο.

01:53:58 Η διαδικασία για να βγάλει τη σύνταξή της

Και ευτυχώς, από το βιβλιάριο που είχα, γιατί είχα δουλέψει το καλοκαίρι από την εβδόμη για την ογδόη γυμνασίου, στο εργοστάσιο με την αδερφή μου, στη Νέα Ιωνία και είχα βγάλει, λοιπόν, από μαθήτρια βιβλιάριο κοινωνικών ασφαλίσεων, μέχρι που έφυγα από την εταιρία, τα είχα βγάλει όλα φωτοτυπία. Όταν, λοιπόν, παρέδωσα, πήγα και έδωσα στο ΙΚΑ τα χαρτιά μου για τη σύνταξη, της λέω το τελευταίο του Αυγούστου θα σας το φέρω μετά, γιατί είπα στην εταιρία «Θέλω να μείνω μέχρι και τον Αύγουστο, αλλά το βιβλιάριο του ενσήματος τα πήγα μετά στο ΙΚΑ. Τους εξήγησα πώς, και μου λέει θα τα φέρετε μόνη σας, χωριστά. Λοιπόν, και... θέλω να πω ότι όλα αυτά τα χρόνια, όλα αυτά, έπρεπε να πάω να τα υποβάλλω και στο επικουρικό ταμείο. Το επικουρικό ταμείο με παίρνει τηλέφωνο, μου λένε «Κάθε μήνα έχετε και άλλο μισθό! Δεν μπορούμε να βγάλουμε σύνταξη, χωρίς στοιχεία. Πρέπει να μας φέρετε όλα τα ένσημα, να τα ζητήσετε απ' το ΙΚΑ.» Λέω εγώ «Ετσι;» Τα είχα φωτοτυπία και απορήσανε. «Τα είχατε όλα φωτοτυπία;» Λέω «Ναι!» Τα έβγαζα κάθε φορά φωτοτυπία, στην εταιρία μου και τα φύλαγα. Και χρειαστήκανε και βγήκε η επικουρική σύνταξη, που θα έβγαινε μετά από ένα χρόνο, βγήκε σε εννιά μήνες. Βγήκε γρήγορα. Και τότε, γιατί το είχα προβλέψει εγώ κι έβγαζα φωτοτυπίες..

1:55:44 Το αδιέξοδο της οδού Ρούμελης

(ΝΣ) Κική, Σύλια, θέλετε εσείς να ρωτήσετε κάτι;

(ΣΡ) Εγώ θέλω να ρωτήσω αν ξέρατε τον..., υπάρχει ένα σπιτάκι που από κάποια μαρτυρία μάς έχει αναφερθεί, είναι το μικρό σπιτάκι στο τέρμα της Ρούμελης. Που την κάνει αδιέξοδο. Ήταν το σπίτι του δασοφύλακα εκεί; Είχε δάσος εκεί γύρω, γύρω;

(ΟΣ) Δεν τα θυμάμαι αυτά.

(ΝΣ) Στον «Εγκέφαλο» από πίσω, εκεί ένα μικρό σπιτάκι.

(ΟΣ) Πίσω απ' τον «Εγκέφαλο» ήτανε...

(ΣΡ) Πάνω στις...

(ΟΣ) Κοίταξε, εκεί το μόνο που θυμάμαι ότι ήτανε χωράφια. Δεν ξέρω από 'κει πάνω για να σου πω κάτι.

01:56:18 Κάτοικοι του Συνοικισμού που συμμετείχαν στην Εθνική Αντίσταση

(ΒΣ) Ήθελα να ρωτήσω εδώ, νομίζω είπατε το Φάνη τον ξέρατε; Τον Τσαχτσιρλή; Που έμενε στην ΕΛ Αλαμείν.

(ΟΣ) Ο Φάνης έχει πεθάνει!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Ο Φάνης έχει πεθάνει. Η γυναίκα του μένει εδώ! Η Ζωή!

(ΝΣ) Ναι. Πριν από κάνα χρόνο. Επρόκειτο να του πάρουμε κι εκείνου συνέντευξη....

(ΟΣ) Ναι.

(ΝΣ) Ξέρατε γι' αυτόν τον άνθρωπο, γιατί ήτανε..., είχε δράση και στην Κατοχή, τέλος πάντων...

(ΟΣ) Αυτός δεν είχε μεγάλη δράση γιατί ήτανε νεότερος. Αλλά ήτανε ο αδελφός του ο πιο μεγάλος. Και ο Φάνης είχε ανακατευτεί! Και ο Φάνης! Και ο Φάνης είχε δράση! Αλλά, ας πούμε, δεν ξέρω ακριβώς τι δράση είχε, γιατί αυτοί ήτανε τότε μεγάλοι κι εγώ δεν ξέρω τι κάνανε τότε εκεί. Εγώ το μόνο που θυμάμαι ήτανε οι γειτόνισσές σου, η Λέλα και η Φρόσω, αυτές είχανε πάει και στο βουνό! Με τους αντάρτες. Και από 'δω του Μαυρόπουλου, η αδερφή η μία και ο Θανάσης! Κι αυτός είχε πάει στο βουνό κι ο διπλανός μας, τον πατέρα των παιδιών του Σουμελίδη...

(ΝΣ) Ο διπλανός πώς λέγεται;

(ΟΣ) Σουμελίδης.

(ΝΣ) Σουμελίδης.

(ΟΣ) Και αυτός, ο πατέρας τους είχανε πάει στο βουνό αυτοί. Λοιπόν, και η Αγγέλα, η μικρότερη αδερφή τους, είχε αναμιχθεί στην ΕΠΟΝ. Εγώ ήμουν ακόμα μικρότερη. Αυτήν δεν την γνώριζα εγώ μικρή. Γνώριζα τη Λέλα και τη Φρόσω που δουλεύανε. Και η Λέλα ήτανε μοδίστρα. Η Φρόσω δούλευε στη «Λαΐδα» με την απέναντί μας μαζί, λοιπόν, και ... [Βήχει] ...στο γυμνάσιο γνώρισα και την Αγγέλα. Η οποία είχε γνωρίσει και το Θανάση εκεί στα κόμματα και αρραβωνιαστήκανε. Ήταν μαθήτρια, κι ήταν αρραβωνιασμένη. Λοιπόν, μετά είχε μία, η νουνά της έμενε εδώ πιο πέρα και μου λέει «Καλά μαζί σου πάει η Αγγέλα στο σχολείο;» «Εκείνη...» μου λέει «...είναι πιο μεγάλη από σένα...» «Δεν ξέρω...» λέω «...πάμε μαζί στην ίδια τάξη.» Και τη γνώρισα στο γυμνάσιο. Λοιπόν, η Λέλα μετά ασχολήθηκε με τη μαγεία, ξέρω 'γω! Έκανε τα τέτοια!

(ΝΣ) Ναι, εγώ έτσι τη θυμάμαι, ως μάγισσα

(ΟΣ) Και μετά μου λέει «Ξέρεις...» λέει «...θέλω ...» λέει «...να έρθεις να σου πω και σένα μερικά πράγματα. Δεν θέλω λεφτά, επειδή είσαι με την Αγγέλα...» «Α!» της λέω ... «Εγώ σε...» «Α! Εγώ τα φοβάμαι!» της λέω... Λέει «Δεν χρειάζεται να φοβάσαι! Συνεργάζομαι με τρεις νεκρούς.» «Ούτε με νεκρούς ούτε με ζωντανούς!» της λέω. [Γέλια] «Δεν θέλω τέτοια πράγματα! Εγώ τα φοβάμαι!» [Γέλια]

01:59:22 Η γιορτή του Κλήδωνα και το ξύλο από τον αδερφό της γιατί τραγουδούσε

(ΝΣ) Θυμάσαι εδώ τον Κλήδωνα κι άλλες γιορτές που κάνατε...

(ΟΣ) Εδώ, λοιπόν, κάναμε τον Κλήδωνα, απέναντι, μαζευόμασταν τα βράδια, μία φορά το χρόνο, τ' Αη Γιαννιού!

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Και κάναμε τον Κλήδωνα, βάζαν εκείνοι στιχάκια, εγώ, λοιπόν, νόμιζα ότι ήμουνα η μοντέρνα και η έξυπνη, επειδή άμα έβγαινε σήμερα ένα τραγούδι, αύριο έπρεπε να το ξέρω! Αλλιώς δεν ήμουνα μοντέρνα! Τόσο χαζό ήμουνα. Λοιπόν, και ενδιάμεσα που βγάζανε τα πραγματάκια από 'κει πέρα, λέγαμε και τα τραγούδια, και μια μέρα λοιπόν, μία χρονιά, τραγουδούσαμε κι ήτανε νύχτα κι ερχότανε ο αδερφός μου από τη δουλειά, από την Κηφισίας, έρχεται, λοιπόν και με βλέπει εκεί που τραγουδάγα, «'Ελα μου λέει σπίτι! Θα σου πάρει ο διάολος τη φωνή!» μου λέει και μ' έσπασε στο ξύλο γιατί τραγουδάγα. Το κλάμα που έκανα...!

(ΝΣ) Α! Ήτανε αυστηρός κι ο αδερφός σας;

(ΟΣ) Υπερβολικά αυστηρός! Λοιπόν και μετά αυτός έρχεται και πέφτει για ύπνο, εγώ με το κλάμα ξεκλάμα πήγα και συνέχισα να τραγουδάω! [Γέλια]

02:03:35 Τα ομαδικά παιχνίδια των παιδιών

(ΟΣ) Παίζαμε και «μπιζ»!

(ΝΣ) Τι παίζατε; Πώς;

(ΟΣ) Το «μπιζ»!

(ΝΣ) Αυτό δεν το 'χω ακούσει!

(ΟΣ) Δεν το 'χεις ακούσει; Ήτανε..., κάναμε έτσι... και όποιος... εδώ

(ΝΣ) Α! Ναι, ναι, ναι!

(ΟΣ) Έπρεπε εσύ να βρεις ποιος είναι το «μπιζ»!

(ΝΣ) Το ξέραμε.

(ΟΣ) Σαν παιδιά, παίζαμε πολύ ωραία ομαδικά παιχνίδια.

(ΝΣ) Αγόρια, κορίτσια μαζί;

(ΟΣ) Αγόρια και κορίτσια! Παίζαμε το «επτάπετρο». Δεν είχαμε λεφτά να παίρνουμε παιχνίδια. Παίζαμε λοιπόν το «επτάπετρο». Τι ήταν το «επτάπετρο»;

Παίρναμε από κεραμίδια επτά τέτοια και τα στοιβιάζαμε και ήμασταν σε μια απόσταση, και με μία ομάδα έπρεπε να ρίξουμε αυτά. Όποια λοιπόν το 'ριχνε έπαιρνε έναν ρούμπο. Και όταν έκανες κάποιους ρούμπους γινόσουν εσύ πλέον ο αρχηγός! Παίζαμε το «κεράκι». Ούτε αυτό το 'χεις ακούσει. Πολλά παιδιά παίζαμε, ανοίγαμε στη γη, κάναμε, ζωγραφίζαμε στρογγυλά. Έναν κύκλο και μέσα σ' αυτόν τον κύκλο έμπαινε ένα παιδί. Αν παίζανε δέκα παιδιά, οι κύκλοι ήταν εννέα. Ένα έμενε απ' έξω.

(ΝΣ) Διάφορες παραλλαγές, για τις καρέκλες.

(ΟΣ) Και γυρίζαμε γύρω γύρω «άναψέ μου το κεράκι». Στο διάστημα που γύρναγε, εμείς είχαμε δικαίωμα να αλλάζουμε θέση. Και εκείνη την ώρα άμα αυτός που γύρναγε ν' ανάψει το κεράκι, προλάβαινε κι έμπαινε στο κύκλο, έμπαινε ν' ανάψει το κεράκι αυτός που ήτανε στον κύκλο. Παίζαμε τα «λακουβάκια». Ανοίγαμε λακουβάκια στη γη και είχαμε αυτά τα μπαλάκια τα μικρούλια που έχουνε με το καουτσούκ απ' έξω αυτά, που έχουνε στα τένις, ας πούμε. Και έπρεπε να παίζουμε και να πηγαίνει το μπαλάκι σε όλα, όλα τα λακουβάκια για να αποκτήσουμε ένα ρούμπο. Δηλαδή ήτανε παιχνίδια...

(ΝΣ) Παίζανε αρκετά κορίτσια αυτά τα παιχνίδια;

(ΟΣ) Αγόρια και κορίτσια. Δεν είχαμε πονηρίες.

02:02:34 Όταν δεν είχαν σταφύλια μάζευαν τα «κουδούνια» από την Μεταμόρφωση

(ΟΣ) Εγώ δε, εδώ με της κουμπάρας μου δίπλα τον αδελφό, που έχει πεθάνει αυτός στην Αυστραλία, ήτανε πιο μεγάλος αυτός και με το Θοδωρή του Σεραφείμ που ήμασταν συνομήλικοι, δεν είχαμε να φάμε σταφύλια στο σπίτι; Παίρναμε τα καλάθια και πηγαίναμε και άλλα παιδιά μαζί, στη Μεταμόρφωση, επάνω, του Σωτήρος να μαζέψουμε «κουδούνια». Τα μικρά τσαμπιά μετά από τον τρύγο. Γιατί εκεί πάνω ήταν όλο αμπέλια. Δεν είχανε σπίτια εκεί. Και αξιοποιηθήκανε εκεί, ήρθανε οι Σαντοριναίοι και οι... , ξέρω 'γω, και τα πήρανε και κάνανε πολυκατοικίες εκεί, τώρα..

02:03:16 Το κλίμα του Χαλανδρίου και γιατί κάποιες οικογένειες ήρθαν και κατοίκησαν στο Χαλάνδρι

(ΟΣ) Λοιπόν... Το Χαλάντρι ήτανε όμορφο. Είχε το ωραιότερο κλίμα της Αττικής. Ερχόντουσαν εδώ για να παραθερίσουνε. Ο «Κοραής» πώς βρέθηκε στο Χαλάντρι; Ο «Κοραής» ήτανε Πειραιώτες. Ασημακόπουλοι είναι. Είχα γνωρίσει και τη μάνα τους και τον πατέρα τους. Λοιπόν, με τους βομβαρδισμούς καταστράφηκε το σπίτι τους στον Πειραιά και εδώ στον Προφήτη Ηλία, είχανε το εξοχικό τους. Κι ήρθανε, λοιπόν, και περιοριστήκανε στο εξοχικό. Το σπίτι δεν αποκαταστάθηκε στον Πειραιά και παρέμειναν στο Χαλάντρι.

(ΝΣ) Ήρθανε πολλοί Πειραιώτες στο Χαλάνδρι, τότε!]

(ΟΣ) Ναι, ήτανε το Χαλάντρι, ήτανε..., ερχόντουσαν εδώ για να κάνουνε, να παραθερίσουνε.

(ΝΣ) Λέω με τους βομβαρδισμούς του Πειραιά.

(ΟΣ) Όχι, όχι, ήρθανε πολλοί τότε, αλλά όμως και πριν ερχόντουσαν για να παραθερίσουνε. Φυματικοί, ξέρω 'γω, που υπήρχε μεγάλη ..., ερχόντουσαν εδώ στο Χαλάντρι. Απ' την Πεντέλη και κάτω, αλλά το Χαλάντρι είχε το καλύτερο κλίμα. Τώρα έχει το χειρότερο! Εγινε το πιο υγρό το Χαλάντρι. Ενώ δεν υπήρχανε τα μπετά και όλα αυτά, είχαμε τα δικά μας νερά, είχαμε εμείς, άμα έβγαζες νερό απ' το πηγάδι μας, έτρωγες του σκασμού κι έπινες ένα ποτήρι νερό, σα να ήπιες σόδα. Ήθελες να φας άλλο τόσο.

02:04:45 Για το Αδριάνειο Υδραγωγείο**(ΝΣ) Το Αδριάνειο το θυμάσαι, το υδραγωγείο;**

(ΟΣ) Το Αδριάνειο το υδραγωγείο έχει και εδώ, από 'δω ξεκινάει, δεν ξέρω από πού ξεκινάει, αλλά υπήρχε εδώ, που χωρίζεται...

(ΝΣ) Σε ποιο σημείο είχε πηγάδι εδώ;

(ΟΣ) Πριν, πριν από την... Μόλις τελειώνει... τα σπίτια που τελειώνουν από 'δω, εκεί από κάτω υπήρχε το... σαν τούνελ ένα... Ήτανε τόσο, έτσι τόσο φαρδύ, τόσο φαρδύ και εγώ με τη μάνα την Ελένη, της μανάβισσας, παίζαμε μαζί, κι ερχόταν και μια ξαδέρφη της και είχαμε μπει και είχαμε προχωρήσει από 'δω ως την πόρτα. Μετά βγήκαμε. Να πάμε από κάτω από το...

(ΝΣ) Ναι, η κυρά Λένη μας είπε ότι...

(ΟΣ) .. στο Αδριάνειο και μετά κάποια μας χτύπησε το κεφάλι της και το 'σπασε και φοβηθήκαμε και βγήκαμε.

(ΝΣ) Μας είχε πει ότι στην Κατοχή κατεβαίνανε κάτω, στο Αδριάνειο.

(ΟΣ) Δεν ξέρω αυτό.

(ΝΣ) Δεν ξέρω αν πηγαίναν σ' αυτό το πηγάδι, ή στα άλλα που ήτανε μεγάλα.

(ΟΣ) Είναι εκεί πέρα τα δύο

αυτά...

(ΝΣ) Στην Ελ Αλαμείν

(ΟΣ) Είναι το Αδριάνειο υδραγωγείο, αυτό εκεί, ναι.

02:05:57 Παράπονα για τον Δήμο Χαλανδρίου.

(ΟΣ) Και τώρα ο Δήμαρχός μας, να πω, τι να πω! Επιτρέπεται, περιήγηση στα ιστορικά μέρη του Χαλανδρίου, δηλώσεις συμμετοχής ως 15/5, θέσεις περιορισμένες, και κόστος συμμετοχής τρία ευρώ. Δεν ντρέπεται λιγάκι να ζητάει απ' τους ανθρώπους στο ΚΑΠΗ, να πληρώσουνε τρία ευρώ για να δούνε του Χαλανδρίου τα ιστορικά, να πάω εγώ να δώσω τρία ευρώ για να μου πει ποια είναι τα ιστορικά, ο Ρούσσο; Που ήρθε από κει που ήρθε και έγινε δήμαρχος; Δεν ντρέπεται λιγάκι να ζητάει τρία ευρώ γι' αυτή την εκδήλωση;

(ΝΣ) Είναι για το πούλμαν.

(ΟΣ) Μα είναι... Να το πάρει ο ίδιος το πούλμαν! Δεν ντρέπεται λιγάκι; Εγώ το θεωρώ κοροϊδία! Μα τω θεώ! [ακατάληπτο] Που τα άλλα ΚΑΠΗ έχουνε του κόσμου τις δραστηριότητες, γιατί οργανώσανε εκδρομή που πήγανε σήμερα, στην Αταλάντη, με είκοσι ευρώ, και το γεύμα. Γιατί μας υποχρεώνει να πάμε και να πληρώσουμε και το γεύμα;

(ΝΣ) Δεν περιλαμβάνεται το γεύμα;

(ΟΣ) Γιατί να περιλαμβάνεται σ' αυτά τα είκοσι; Να κάνει την εκδρομή στην τιμή που κάνουν τα ΚΑΠΗ όλα, κι ο καθένας ας φάει ό,τι θέλει! Γιατί με υποχρεώνεις, κύριε, να πληρώνω εγώ, να φάω αυτό που θες εσύ; Κάποτε δεν γινότουσαν αυτά! Τώρα με τη Δημαρχία αυτού, τη χορωδία τη δική μας, που ήτανε χορωδία του ΚΑΠΗ, και δημιουργήθηκε μέσα στο ΚΑΠΗ από ανθρώπους, έπαιζε ο δάσκαλος κιθάρα, ξέρω 'γω, και μαζευτήκανε μία παρέα και τραγουδάγανε. Και σιγά σιγά έγινε χορωδία. Λοιπόν, αυτός, για να πει ότι δημιούργησε κάτι, την μετονόμασε αυτή τη χορωδία σε «Δημοτική Χορωδία υπερηλίκων». Και εμείς να πηγαίνουμε να τραγουδάμε, στα διάφορα που μας καλούσανε, και να πληρώνουμε τρία ευρώ για το πούλμαν. Ενώ κάποτε έβαζε ο Δήμος πούλμαν, ερχότανε και υπάλληλος του ΚΑΠΗ και μας συνόδευε και πηγαίναμε και τραγουδούσαμε...

(ΝΣ) Τα έχετε συζητήσει με την κυρία Κατούφα;

(ΟΣ) Της τα είπα εγώ, όλα αυτά! Της τα είπα! Λοιπόν, και χθες που ήμουνα εκεί στο ΚΑΠΗ, κι είχε φέρει κάποιον, τώρα δεν ξέρω τι ήταν αυτός, κήρυκας ήτανε, τι ήτανε και έλεγε διάφορα, τέλος πάντων... Θέλω να πω, εγώ έκανα φασαρία, και λέω «Εγώ δεν πρόκειται να ξανάρθω και να πληρώνω, πήγανε στα Μελίσσια και στα Βριλήσσια, να πληρώνω τρία ευρώ, βάζω τη φωνή μου. Να πληρώνω για ν' ακούγεται ο Δήμος; Για ποιο λόγο; Υποχρέωση το έχω; Δεν ξανάρχομαι, λέω! Λοιπόν... αλλά η μόνη που τα είπε ήμουνα εγώ! Οι άλλες δεν μιλήσανε! Φοβούνται να πούνε. Γιατί να μην πεις τη σωστή, την αλήθεια, αυτό που γινότανε κάποτε! Γιατί να μην το πεις! Και μετά λέει η Κατούφα, με την Νάντια μαζί, δεν ξέρω το επίθετο της Νιάντιας. Λοιπόν, κι είχε έρθει στη χορωδία, κι έλεγε ότι είναι Δημοτική Σύμβουλος και δεν ξέρω, δεν ασχολήθηκα καθόλου μαζί της... Λοιπόν, λέει «Θα το συζητήσουμε στο Δημοτικό Συμβούλιο», το συζητήσανε και ενεκρίθησαν, λέει, τρεις διαδρομές. Μας πήγε, λοιπόν, και τραγουδήσαμε πέρσι, στο Ξυλόκαστρο. «Έχουνε γίνει, λέει ετοιμασίες και θα μας περιμένουνε...» και λοιπά. Θα γίναν ετοιμασίες. Πήγαμε, λοιπόν, μία αίθουσα στο Ξυλόκαστρο, πραγματικά με εντυπωσίασε, σαν να βρισκόμασταν στο Ακροπόλ. Με τις κουρτίνες, τόσο μεγάλη αίθουσα, με τις βελούδινες τις κόκκινες καρέκλες, όλο κάτω μοκέτα κόκκινη... και λοιπά. Ξέρετε πόσοι είχαν έρθει για να μας ακούσουνε; Ούτε είκοσι πέντε άτομα. Τι προετοιμασία είχανε κάνει; Και μετά μας πάει στην ταβέρνα να φάμε, το φαΐ, εντάξει το πληρώσαμε εμείς. Μας πήγανε δωρεάν, ήτανε η πρώτη διαδρομή που είχε εγκριθεί. Από τότε όμως ξαναπληρώνουνε. Εγώ έφυγα απ' τη χορωδία αλλά ξαναπληρώνουνε. Λοιπόν...

(ΝΣ) Άλλα πράγματα τώρα για το Δήμο, σε σχέση με την καθαριότητα, ξέρω 'γω,...

(ΟΣ) Ε, κοίταξε, καθαριότητα, εντάξει! Άλλαξε τους κάδους αλλά γιατί η περιοχή μας, η περιοχή μας, να μην έχει συγκοινωνία που έχουνε και τα άλλα; Οι άλλες περιοχές. Γιατί να μην έχουμε και 'μεις κάθε μία ώρα μια συγκοινωνία; Και κάθε δύο ώρες πρέπει να πηγαίνουμε εκεί κάτω αν έρθει το λεωφορείο, που πολλές φορές αυτός έρχεται και περνάει και ... Γιατί να μην έχουμε και 'μεις μία συγκοινωνία;

(ΝΣ) Σωστό. Μάλιστα.

(ΟΣ) Εγώ δεν πρόκειται ούτε να τον ψηφίσω, ούτε τον θέλω, γι' αυτό το λόγο και μόνο. Και το 'πα, δηλαδή. Για κάτσε, δηλαδή, και το 'πα και στον Δήμαρχο κι εγώ. Πήγαμε να πούμε τα κάλαντα την Πρωτοχρονιά, και μας δέχτηκε στο πεζοδρόμιο, έξω. Τι ήμασταν, γύφτοι εμείς; Γύφτοι ήμασταν; Και του κάναμε παράπνο, και την επομένη χρονιά μας δέχτηκε κάτω στο ισόγειο. Εκεί που δουλεύαν οι υπάλληλοι, ενώ οι άλλοι μας πηγαίνουν στο γραφείο τους. Και να φωτογραφίζονται μαζί μας και να μας προσφέρουνε και άνθη και να μας φέρονται ανθρώπινα. Αυτός, λοιπόν, ούτε έρχεται να μας ακούσει. Βάζει μια του Άλλη το γιο, κάποιον άλλονε, δηλώνει ασθένεια. Για κάτσε, ρε κύριε! Αφού βασίζεσαι πάνω σε μας! Γιατί φέρεσαι έτσι; Γιατί μας υποτιμάς;

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Εγώ δεν μπορώ να πω. Δεν είμαι ευχαριστημένη!

(ΝΣ) Εγώ δεν θα ήθελα να κλείσουμε έτσι. Ξέρεις πώς θα ήθελα να κλείσουμε... Ξεχάσαμε ένα κεφάλαιο...

(ΟΣ) Κοίταξε, να δεις κάτι, μπορούμε να μην κλείσουμε σ' αυτό, αλλά...

(ΝΣ) Έχουμε κι άλλα. Θες κι άλλα να πεις για το Δήμο; Πες ό,τι θέλεις.

(ΟΣ) Όχι, δεν θέλω να πω περισσότερα. Δεν τον κατηγορώ τον άνθρωπο. Γιατί κάνει διακρίσεις. Γιατί κάνει διακρίσεις. Την περιοχή μας, γιατί την παραμελεί;

(ΝΣ) Ναι. Εδώ ξέρω, στην περιοχή έδωσε με τον συμμετοχικό προϋπολογισμό, το έχεις ακούσει αυτό; Ένα ποσό, ξεκίνησε...

(ΟΣ) Και τι έγινε...

(ΝΣ) ... και ξεκίνησαν κάποια έργα ...

(ΟΣ) Πού είναι τα έργα; Αυτό το οικόπεδο το διπλανό ήταν του νονού μου! Η Μαρίνα πήγε στο Δήμαρχο, τότε, και απλά για να μην το καταπατήσουνε, ήταν ο Παττακός. Να μην το καταπατήσουνε. Να το συμπεριλάβετε, αφού δεν μπόρεσε να το δώσει στην αδερφή μου, δεν το έδωσε που το ήθελε να μου το δώσει, και μετά το μετάνοιωσε, γράψτο τουλάχιστον στο Δημοτολόγιο. Και ο Παττακός τα έφτιαξε αυτά. Ήτανε δύο δωμάτια, αλλά ο Παττακός έκανε τη βεράντα, έκανε μπάνιο, και το 'φτιαξε.

(ΝΣ) Αυτό το προσφυγικό σπιτάκι, ε;

(ΟΣ) Αυτό το σπιτάκι.

(ΝΣ) Τις «Ρίζες».

Εδώ, λοιπόν, είχε φέρει ο Αρης το γραφείο του, που δούλευε στο Δήμο, και είχανε κάνει, σαν γκέτο είχανε κάνει εδώ. Αυτός, λοιπόν, έδωσε τα κλειδιά τώρα στον Καραμπουρνιώτη, ο οποίος όταν το παρέλαβε με το τετράγωνο στη μέση, είχε γύρω, γύρω, τριανταφυλλιές, και στη μέση ένα δέντρο. Αυτός άνοιξε μία λακούβα και είχε μια χήνα εκεί να πέφτε στο νερό. Και το γέμισε κοτέτσια και έχει βάλει τις κότες του. Πού είναι οι «Ρίζες»; Με ποια δραστηριότητα ασχολούνται οι «Ρίζες»; Αφού δεν έχει καμία δραστηριότητα. Να κλείσουν οι «Ρίζες». Τι της θέλουμε τις «Ρίζες»;

(ΝΣ) Μάλιστα.

(ΟΣ) Να κλείσουνε! Και έχει βάλει πενήντα κότες εδώ πέρα και η βρωμιά... και δυσωδία σε μια γειτονιά μέσα, που δεν επιτρέπονται αυτά τα πράγματα. Έχει πατήσει ποτέ εδώ ο κύριος Ρούσος; Εγώ του το είχα πει! Εκείνο εκεί, έτσι κι έτσι, γιατί δεν ερχόσαστε μια μέρα; Οσο με άκουσες εσύ με έλαβε υπόψη του κι αυτός. Του είπα για τις συγκοινωνίες. Κάποτε πηγαينوερχότανε το λεωφορείο. Και πέρανε από την Κύπρου, από τη Ριζάρειο, όπως ερχότανε γιατί αυτή η οδός, είναι μες τη μέση, ακριβώς. Και περνούσε το λεωφορείο και μας εξυπηρετούσε και μας. Αυτό του Κάτω Χαλανδρίου. Έκανε... του περιέγραψα τη διαδρομή που έκανε. Λέει «Το ξέρουμε, το 'χουμε δει στα πρακτικά...» «Γιατί τότε δεν το εφαρμόζετε;» του λέω. Αφού το είδατε στα πρακτικά. Γιατί το λεωφορείο του Κάτω Χαλανδρίου να τελειώνει τη διαδρομή του και να κάθεται να περιμένει στην Κολοκοτρώνη εκεί, να έρθει η ώρα του; Να κάνει τον κύκλο, να μας εξυπηρετήσει και μας.

(ΝΣ) Ναι.

(ΟΣ) Δυστυχώς δεν το 'λαβε υπόψη. Δεν το έλαβε.

02:15:29 Η πρώτη ερωτική εξομολόγηση στο Σχοινιά

(ΝΣ) Αν θέλεις να μας πεις κάποια έτσι πολύ γλυκιά ή πολύ πικρή ανάμνηση από παλιά, ή ό,τι θες εσύ, ό,τι σου 'ρχεται στο μυαλό, απ' τους γονείς σου,...

(ΟΣ) Αναμνήσεις...;

(ΝΣ) ... κάτι που σου έχει μείνει έτσι, ιδιαίτερα, αν θέλεις! Αν σου 'ρχετε κάτι!

(ΟΣ) Κοίταξε, κοίταξε, μπορώ να θυμηθώ πάρα πολλά πράγματα αλλά όταν σου τα ζητάνε αρχίζουν και μπερδεύονται.

(ΝΣ) Ναι, συμφωνώ!

(ΟΣ) Να πω, όταν τελείωσα αμέσως το σχολείο και μετά, η αδερφή μου που δούλευε στο εργοστάσιο στη Νέα Ιωνία, είχε δημιουργήσει μία παρέα απ' το Μαρούσι. Και τότε πηγαίναμε εκδρομές με τα φορητά. Λοιπόν, έπαιρνε από το Μαρούσι όσους έπαιρνε και μετά ερχόταν κι εδώ στο Χαλάντρι, πηγαίναμε από βραδύς, πού; Στο Σχοινιά! Στη Λούτσα! Από βραδύς εκδρομές! Βεβαίως εγώ θεωρούσα...

(ΝΣ) Και μένατε εκεί;

(ΟΣ) Ναι... Θεωρούσα ότι έπρεπε, με τα τραγούδια, είχα ψώνιο με τα τραγούδια, λοιπόν... να τραγουδάμε και τραγουδούσαμε αυτό και το... Ε, αλλά δεν βλέπομασταν μεσ' στ' αυτοκίνητο! Σκοτάδι! Ε, την άλλη μέρα το πρωί, σηκώθηκα εγώ στο Σχοινιά, ήτανε ένα πεύκο έτσι γυρτός ο κορμός, και πήγα και κάθισα λοιπόν εκεί, πεντέμισι, έξι η ώρα, τόσο μου 'κοβε το ξερό... [Γελάει] ... και καθόμουνα εκεί στο πεύκο αυτό το γυρτό και είχα αρχίσει το τραγούδι... [Γελάει] .... έρχεται λοιπόν ένας νεαρούλης ... «Α!,» μου λέει «*Εσύ τραγουδάγες κι εγώ δεν σε βλέπα τη νύχτα και μου άρεσε που σε άκουγα...*» και για κάποια στιγμή, λοιπόν, τον βλέπω κι εγώ ν' αρχίσει, και άρχισε να μου κάνει ερωτική εξομολόγηση! [Πολλά γέλια]

(ΝΣ) Α, τι ωραίος είναι, μπράβο του!

(ΟΣ) Είχα τελειώσει το γυμνάσιο τότε και πήγαινα στην «Πάλμερ». Τόσο μου 'κοβε το μυαλό, τόσο χαζή ήμουνα...

(ΝΣ) Και δε σε συγκίνησε!

(ΟΣ) Λοιπόν, δεν με είχε συγκινήσει, βέβαια, αλλά πήγαινα... «Α, τώρα...» του λέω «... δεν μπορώ να σου απαντήσω γιατί δίνω πτυχιακές...!» [Γέλια] Για μεγάλο πτυχίο! [Γέλια] Για να γελάσουμε και λιγάκι. Μετά αυτός επί δέκα πέντε μέρες, με το ποδήλατο, από 'κει πέρα απ' το Μαρούσι, ερχότανε αλλά δεν είχαμε βγει ούτε μία φορά έξω γιατί δεν μου έλεγε κάτι, δηλαδή, για να πω ότι αυτά... Μα δεν μου έκανε καμία εντύπωση . Ε, επειδή κάθισε και μου 'λεγε αυτές τις σαχλαμάρες, τι να πω; Θέλω να πω αλλά... Το θυμάμαι, ας πούμε, σα να 'ναι... Ναι, ήταν η πρώτη φορά που άκουγα ερωτική εξομολόγηση! [Γέλια]

(ΝΣ) Πολύ ωραία, πολύ ωραία εικόνα!

(ΟΣ) Ωραίος ο επίλογος, ε; [Γέλια]

(ΝΣ) Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ.